

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 2. MAJ 1986

ŠTEV. 18 (2274)

Pred nedeljsko volilno odločitvijo

V nedeljo bo avstrijsko prebivalstvo izvolilo novega predsednika republike in tako se izteka volilni boj, ki je kakor verjetno še nikdar po drugi svetovni vojni v vsej razsežnosti in globini razkril slabosti družbenopolitičnega ustroja Avstrije o katerih smo bili prepričani, da so že davno bolj ali manj preživete. Tako globokega prepada smo se doslej spominjali pravzaprav le iz leta 1934; tisti, ki so nedeljske volitve proglasili za glasovanje o patriotski zrelosti Avstrijcev, zato prevzemajo nase odgovornost pred zgodovino, da so v letu 1986 ponovno klali prebivalce naše države na dva tabora, med katerima bo verjetno le težko in le z velikimi napori spet

uspelo zbrati jarke, ki so jih iz strankarskega oportunizma potegnili neodgovorni politični šarlatani.

To zlorabljanje patriotskih čustev je zaskrbljujoče še toliko bolj, ker je v konkretnem primeru zgrajeno na obrambi človeka, katerega življenjska pot je neposredno povezana s tisto preteklostjo, ki jo v Avstriji že desetletja baje premagujemo, ne da bi jo uspelo tudi res premagati. Saj je 40 let negovana legenda o prvi žrtvi nacizma vendar v kričečem nasprotju s stvarnostjo, kakršna se je pokazala med letošnjim volilnim bojem. Pa to še nikakor ni vse: omenjene legende ne postavljajo na laž le „male ribice“, kot

sta na primer Waldheim in Scrinzi – z Avstrijo in njeno vtkanostjo v nacistično dobo so, in to v najslabšem pomenu, povezana tudi imena raznih Eichmannov, Kaltenbrunnerjev, Rainerjev, Löhrov, Globocnikov in mnogih drugih vodilnih predstavnikov zločinskega nacizma in merodajnih povzročiteljev njegovih grozodejstev.

Zato je zelo nevarno delati obrambo posameznika pred razkrivanjem njegove vloge med zadnjo vojno za nacionalni problem vseh Avstrijcev. Pretežna večina prebivalcev naše države namreč ni obremenjena s takšno preteklostjo, nasprotno so bili številni Avstrijci žrtve nacističnega nasilja, ker so tudi v tistih časih ostali zvesti svoji avstrijski domovini in so očuvali svojo avstrijsko zavest tudi tedaj, ko je to pomenilo preganjanje ali celo smrt. Dvomiti danes o patriotizmu teh ljudi in jim določeno volilno odločitev zastavljati kot vprašanje vesti, to je skrajno neodgovorno, še več, je le dokaz neizgrajenosti lastne avstrijske zavesti.

Nenačelnosti in dvojna merila, kot so prišla na dan med letošnjim volilnim bojem (že nevarno v bližino odkritega antisemitizma segajoči izpadi na eni ter „prijateljska“ volilna pomoč na drugi strani), gotovo niso obetajoče izhodišče za bodočnost. Ali bo ta zavest imela dovolj teže tudi pri nedeljski odločitvi? Upajmo! Kajti sicer se utegne zgoditi, da bo svet še bolj prepričan, da v Avstriji nacistične preteklosti ne premagujemo, temveč jo branimo; da vloga Avstrije kot prve žrtve nacizma res ni nič več kot legenda.

Južni Tirolci pozivajo Avstrijo

naj podpre njihov boj za avtonomijo

Bolj ali manj neprikrite zahteve po odcepitvi od Italije, ki jih je bilo slišati na nedavnem deželnem kongresu južnotirolske ljudske stranke, so vprašanje Južne Tirolske ponovno „aktualizirale“ v takšni meri, da je avstrijski zunanji minister Gratz na ponedeljskem sestanku s predstavniki južne in severne Tirolske v Innsbrucku ponovno izrazil zaskrbljenost Avstrije, ker Italija še vedno ni izpolnila vseh določil sporazuma o južnotirolski avtonomiji.

Najbolj glasne zagovornike heimatbundovskih zahtev po samoodločbi za Južno Tirolsko je sicer doletel „ukor“ strankinega vodstva, toda SVP je bila na svojem kongresu kljub pomirjevalnim nastopom njenega predsednika Magnaga prisiljena, nasloviti na Avstrijo nov

poziv, naj podvzame vse možne politične korake, da bo prišlo do izpolnitve še odprtih vprašanj „paketa“. Zaskrbljenost, ki jo je na innsbruškem sestanku izrazil minister Gratz, je prvi korak v to smer. O nadaljnjih korakih se bodo menili na prihodnjem srečanju, ki naj bi bilo še pred poltjem; še prej pa bo južnotirolska delegacija odpotovala v Rim, kjer naj bi proučila, kako daleč je Italija pripravljena izpolniti svoje obveznosti.

Za kakšne „korake“ v korist Južni Tirolski se bo Avstrija še odločila, trenutno še ni znano. Vsekakor pa bi bila ta njena prizadevanja moralno bolj upravičena in uspešna, če bi najprej sama poravnala dolg, ki ga ima do lastnih manjšin – ravno na to uho pa so avstrijski politiki slej ko prej še precej gluhi.

Tradicije OF so žive tudi danes

Milka Hartman in Jože Partl
med letošnjimi dobitniki zlatega Priznanja OF

„Že dolgo ima praznik OF največji pomen v slovenskem narodu, prerasel je v simbol, s katerim se lahko identificira vsak pošten človek ne glede na svoje svetovno-nazorsko prepričanje.“ Tako je dejal član predsedstva CK ZKS Jože Smole v govoru, ki ga je imel na tradicionalni svečanosti ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda prejšnji teden v Ljubljani.

Letošnja svečanost je bila v znamenju 45-letnice ustanovitve te vsenarodne organizacije, pod katere vodstvom se je slovenski narod uprl fašističnim okupatorjem ter proti njim in njihovim domačim hlapcem vodil junaški narodnoosvobodilni boj. Z Osvobodilno fronto je slovenski človek dokončno stopil na pot svoje družbene in moralne preobrazbe, je naglasil Jože Smole. Spomnil je, da sta že skozi stoletja naše narodne zgodovine bila odločilna obramba in razvoj slovenskega jezika in kulture. „V trenutku, ko je šlo dejansko za biti ali ne biti, je Osvobodilna fronta to naše globoko zakoreninjeno bistvo s povsem konkretno politično, globoko človeško in nacionalno akcijo vključila v tek naše slovenske in jugoslovanske, evropske in svetovne zgodovine. In kot smo se takrat, v trenutkih usodne odločitve globoko ovedeli svojih korenin, tako se tudi danes, v zapletenih gospodarskih in družbenih razmerah, ko si utiramo pota uspešnejšega razvoja, znova oziramo po prvotnih, izvirnih načelih Osvobodilne fronte kot množične vseljudske, politično-napredne organizacije vseh ljudi dobre volje.“

V okviru svečanosti, ki so se je udeležili številni vodilni predstavniki slovenskega družbenopolitičnega življenja, med častnimi gosti je bil tudi tajnik ZSO dr. Marjan Sturm, so spet podelili zlata Priznanja OF. Med letošnjimi prejemniki tega najvišjega odličja slovenskega naroda sta tudi naša ožja rojaka MILKA HARTMAN in JOŽE PARTL, katerima še posebej čestitamo k visokemu odlikovanju.

Manjšine dobivajo na pomenu

tudi v širšem prostoru Alpe-Jadran

Na zadnjem sestanku predsednikov vlad dežel članic delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki je bil prejšnji teden v Dubrovniku, je prišlo znova do izraza dejstvo, da problematika položaja narodnostnih skupnosti postaja vse pomembnejša točka skupnega dela v tem širšem alpsko-jadranskem prostoru.

O manjšinski problematiki so v okviru delovne skupnosti Alpe-jadran razpravljali že na lanskem zasedanju v Zagrebu in so prišli do

enotnega gledanja, da so manjšine tisti faktor, ki bogati sodelovanje in da jih je zato treba negovati in čuvati. Prav na osnovi spoznanja in priznanja tega pomena so lani – kakor smo v našem listu že takrat poročali – sklenili izvesti v vseh deželah članicah posebno akcijo „inventariziranja“ manjšin in njihovega položaja. To naj bi bilo izvedeno s pomočjo ustreznih vprašalnikov in nato z anketiranjem o stanju manjšin, kar naj bi delovni skupnosti služilo za podlago pri sprejemanju določenih ukrepov, ki bi se morali odražati na politični ravni.

Na zadnjem sestanku v Dubrovniku so o teh vprašanjih baje govorili le bolj „ob robu“, kajti v ospredju so bila predvsem vprašanja bodočega sodelovanja na tehnološkem področju. Kljub temu pa je za pomen, ki ga v delovni skupnosti Alpe-Jadran pripisujejo manjšinski problematiki, dovolj zgovorna izjava, ki jo je v tej zvezi podal koroški deželni glavar Wagner. Dejaj je namreč, da „to temo spremljajo s preudarkom in pozornostjo, in sicer v vseh deželah delovne skupnosti“. Njegova ocena pa je toliko bolj zanimiva in pomembna, ker bo Wagner letos jeseni prevzel predsedstvo v delovni skupnosti in ji bo torej predsedoval prav v času, ko se bo ta forum poglobljeno in konkretno bavil z manjšinsko problematiko.

V ostalem so v Dubrovniku s sprejetjem koncepta tehnološkega sodelovanja napravili korak v novo obdobje skupnih prizadevanj v prostoru Alpe-Jadran. Dogovarjali pa so se tudi o številnih drugih akcijah, ki naj bi še obogatile bodoče sodelovanje v tem delu Evrope.

PREBERITE

na strani

- 2 Delovni posvet ZSO: Vztrajajmo na skupnem pouku v skupnih šolah!
- 3 Razprava o pomenu dvojezičnega pouka
- 4 Glasbena šola se je predstavila tudi v Ločah
- 5 Simpozij o literaturi narodnih manjšin v Avstriji
- 6 Proglasi in stališča ob volitvah
- 7 Novo nadaljevanje: dr. Erik Prunč piše o problemih zgodnje-otroške večjezičnosti
- 8 Slovenski šahisti bodo igrali prihodnje leto v 1. koroškem razredu.

ZSO k predsedniškim volitvam

Na delovnem posvetu, ki je bil v soboto 26. 4. 1986 in ki so se ga udeležili tudi člani upravnega in nadzornega odbora ZSO, je bila v zvezi z letošnjimi predsedniškimi volitvami v Avstriji sprejeta naslednja izjava Zveze slovenskih organizacij na Koroškem:

V nedeljo 4. maja bo avstrijsko prebivalstvo volilo novega zveznega predsednika.

Letošnje volitve stojijo v luči obračunavanja z lastno preteklostjo. Tako nastopa kot eden izmed kandidatov človek, ki se odkrito priznava k velenemstvu in k nacistični preteklosti in ki si šteje v dobro, da je idejnopolično pripravil kampanjo proti dvojezični šoli na Koroškem, da naštejemo le nekaj podrobnosti.

Že samo dejstvo, da je dr. Scrinzi dobil možnost za kandidaturo, kaže, da v naši državi vprašanja okoli nacizma, denacifikacije in predvsem idejnopoličnega obračuna z nacizmom še zdaleč niso razčiščena.

To pride do izraza tudi ob kandidaturi bivšega generalnega tajnika Združenih narodov dr. Waldheima, ki o svoji preteklosti kot nemški oficir na Balkanu ne ve povedati nič drugega kot to, da je izpolnjeval le svojo dolžnost.

Preteklost torej dohiteva sedanjost. Na dan prihajajo okoliščine, s katerimi smo koroški Slovenci soočeni že nad 40 let: da so namreč žrtve nacizma manj priznane in vredne kot pa tisti, ki so menda izpolnjevali le svojo dolžnost v službi nacizma.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem kot nadstrankarska zbirna narodna organizacija je na svojem zadnjem občnem zboru sprejela akcijski program, ki zdaleč presega meje enih ali drugih volitev. Zato ZSO tudi ne smatra za potrebno, da bi ob letošnjih predsedniških volitvah izdala poseben proglas. Posamezniki znotraj in izven ZSO pa so se opredelili za dva kandidata, ki ju podpirajo. V našem glasilu smo tem tovarišem dali možnost, da to podpora tudi javno obeležijo.

Posvet Zveze slovenskih organizacij: Konstruktivna razprava o šolstvu!

Na sobotnem delovnem posvetu Zveze slovenskih organizacij, katerega so se udeležili številni odborniki, zaupniki in aktivisti ZSO, je bilo v ospredju vprašanje dvojezičnega šolstva na Koroškem. Po izvrstnem referatu prof. dr. Petra Gstettnerja s celovške univerze, so delegati razpravljali o tem, kako je treba postopati vnaprej. Gstettner, znan aktivist Komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem, je uvodoma poudaril, da ima vsaka narodna skupnost, še posebej pa taka, ki živi v manjšini, štiri temelje svoje narodne identitete: svojo zgodovino, javni jezik, ekonomijo in vsakdanjo kulturo. „Če ji kdo odvzame ali pa ji ne dovoli samo enega od teh temeljev, narodna skupnost zgubi hkrati tudi svojo identiteto. Prav v tej nevarnosti pa se nahaja zdaj slovenska manjšina, saj ji hočejo odvzeti pravico javnosti jezika, odvzeti ji hočejo skupno dvojezično šolo.“

Gstettner je nanašal dogodke zadnjega meseca: v Šentjakobu je ravnatelj ljudske šole obžaloval, da dvojezičnost ne pride do izraza tudi v dvojezičnosti napisov na novi šoli – in to čeprav so se vsi učitelji šole izrekli za to; v Bekštanju občina noče dovoliti dvojezične skupine v svojih otroških vrtcih – čeprav bi celo država plačala stroške za vzgojiteljico; v Globasnici se VP zaganja proti dvojezičnemu krajevnemu napisu na običinskih avtomobilih; v Železni Kapli župan ne dopušča slovenščine pri občinskih sejah oziroma pravi, da mu je ni treba upoštevati, ...

Gstettner pa je spregovoril tudi o potrebi enotnega nastopanja za skupno, javno dvojezično šolo in zavrnil vsakršen uradni načrt delitve otrok v ločenih razredih: „Taka skupnost pod eno streho je ločevanje pod eno streho!“ Veliko pozornost pa je povzročil tudi s svojo ugotovitvijo, da bi bilo privoljenje koroških Slovencev v ločene razrede oz. zagovarjanje takih načrtov – iz kateregakoli vzroka že tudi – v bistvu le prenaplajena poslušnost željam protimanjšinskih politikov, konec koncev pa tudi potrditev načrtov, ki hočejo poriniti Slovence in vse demokrate v psihološki in socialni geto. „Geto pa ima vedno jasne meje med temi, ki so znotraj njega, in temi, ki so izven geta. Tisti, ki so zunaj, pa nočejo imeti s tistimi, ki so znotraj geta, stikov. Kvečjemu

še kak socialni delavec, kak duhovnik in pa policija...“

Po konstruktivni diskusiji so udeleženci posveta ZSO sprejeli resolucijo o dvojezičnem šolstvu, ki jo objavljamo na tej strani. Tudi resolucijo ZSO k volitvam zveznega predsednika objavljamo na tej strani.

Že na začetku pa sta podala predsednik ZSO Feliks Wieser in poslevo-deči tajnik Marjan Sturm poročilo o

delovanju ZSO v tem prvem letu nove mandatne dobe. Predvsem sta se ukvarjala z akcijskim programom Zveze slovenskih organizacij, pri čemer pa sta poudarila, da se bo ZSO v naslednjih mesecih predvsem zavzemala za ojačanje informacijske dejavnosti, reorganizacijo Slovenskega znanstvenega inštituta in da bo nadaljevala dejavnosti, ki jih je razvila na gospodarskem področju.

„Zavrnite napade na dvojezične učitelje“

„Strokovno združenje pedagoških delavcev zaskrbljeno opozarja na najnovejši razvoj v manjšinskošolskem vprašanju“, to je razvidno iz najnovejši izjave tega nadstrankarskega združenja eno- in dvojezičnih učiteljev južne Koroške.

„Odločno zavračamo nekvalificirane napade na dvojezične učitelje, kot so bili iznešeni tudi na dvopjevski „obmejni konferenci“ ugotavlja združenje in opozarja, da so bili vsi učitelji, ki so zaposleni v območju veljavnosti manjšinskega zakona, usposobljeni za pouk na avstrijskih pedagoških akademijah.“

Zato poziva strokovno združenje pedagoških delavcev učiteljske organizacije strank, učiteljski sindikat in šolske oblasti, naj se odločno zoper-

stavijo tem napadom. V občutljivem manjšinskem šolstvu dnevno politično motivirane spletke strank niso na mestu.

Strokovno združenje zaskrbljeno opozarja, da prevzemajo v vprašanju dvojezičnega šolstva besedo predvsem te sile, ki hočejo obstoječo dvojezično šolo spremeniti iz kraja medetničnega sodelovanja in mirnega sožitja v kraj, kjer naj se bi uveljavilo apartheidu podobno razdvajanje.

Preizkušanje šolskih modelov na strokovni ravni naj bi izboljšalo dvojezično šolo v korist obeh narodnih skupnostih, poudarja združenje. In člani tega združenja so že izdelali tozadevne modele, zato pozivajo šolske oblasti naj končno resno preverijo te predloge.

Haider igra upornika

„Na Dunaj ne bomo več pošiljali svojih funkcionarjev“, „na Koroškem pa ne bomo več sprejemali dunajskih“, tako podobno je konec minulega tedna vodja koroških „nacionalnih“ svobodnjakov Haider napovedoval ponoven „upor proti Dunaju“. Že večkrat so se pojavljali načrti po ustanovitvi Haiderjeve lastne stranke in pisalo mnogo o njegovi želji prevzeti na Dunaju vodilna mesta itd.

Ob zadnjih personalnih odločitvah ni niti Ferrari-Brunnenfeld postal obrambni minister, niti Haider ni dobil kakega vodilnega mesta. In čeprav je ob vseh teh odločitvah bil navzoč in „molče vlekel svojo pipo“ (Steger), se je šele doma v varnem krogu svojih najožjih sodelavcev spomnil, da se ne strinja s personalnimi odločitvami.

Zato tudi zvezni predsednik svobodnjakov Norbert Steger najprej tega „ni mogel verjeti“. Tudi nadaljnji razplet notranjestranskih dogodkov – v trenutku ko pišemo te vrstice – še ni jasn.

Tem bolj pa postaja očitno, da išče Haider spet in spet možnosti, premakniti avstrijske svobodnjake na bolj desno in nemško-nacionalno pot. Zgleda, da stranka trenutno še ni tako enotna (na nedeljskem občem zboru predarlskih svobodnjakov je oddal svojo članstvo npr. svobodnjaški deželni poslanec Arthur Tiefenthaler,

ker so strankini funkcionarji dali Scrinziju na razpolago stojala za lepa-ke!). Da pa stranka še ni enotna, ne moti Haiderja. Vsako razpoko izrablja za premik na desno. Ob sobotnem zasedanju zveznega predsedstva svobodnjakov je prodrlo tudi v javnost, da se je še več funkcionarjev deželnih fpö-jevskih organizacij se pride pripravljalo za upor proti dunajski centrali. To vrenje znotraj stranke skuša Haider na eni strani podpihovati in na drugi strani izkoriščati za svoje lastne cilje.

Tudi ni slučaj, da je Haider obžaloval, da stranka v svojih vrstah nima več odbornikov kot je Traltnigova (sestra tistega Huberja, ki je s „svojimi“ 25.000 glasovi pripomogel Scrinziju k 3. mestu na glasovnici), kajti tedaj bi mu verjetno ne bilo treba s „polovično paro“ podpirati Scrinzija. Miselnost Avstrijcev, ki se kaže ob sedanjem volilnem boju za mesto zveznega predsednika, daje Haiderju – zgleda – upanja, da bi politično zase lahko še več izžrl.

Poseben faktor v tej politični igri pa je vedno spet oportunističen značaj Haiderja. Kajti osebna kariera znotraj stranke in v avstrijski vladi mu je verjetno še bolj pri srcu kot pa zgolj uveljavitev desnih političnih načel. To je verjetno tudi osnova njegovega nihanja med ekstremnimi prvotnimi stališči in poznejšim popuščanjem.

Vztrajajmo na skupnem pouku v skupnih šolah! Izjava, sprejeta na delovnem posvetu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

Odborniki, zaupniki in aktivisti ZSO in vključenih organizacij, zbranim na delovnem posvetu dne 26. aprila 1986, so po resnem pretresu narodnopolitičnega trenutka, še prav posebno iz vidika vprašanja dvojezičnega šolstva, sprejeli naslednjo resolucijo:

Koroški Slovenci izhajajo iz prepričanja, da je šolsko vprašanje, torej vprašanje vzgoje, ključnega pomena za narodnostni razvoj in obstanek slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Šola namreč nima samo funkcije, da posreduje znanje jezika, temveč ima tudi vlogo in nalogo, da vzgaja mladino k sožitju, strpnosti in sodelovanju med narodnostmi.

Zato smo koroški Slovenci vedno poudarili, da je bila dvojezična šolska ureditev iz leta 1945 še najbolj ustrezna zgoraj nakazanim načelom.

V zadnjih letih in še posebej mesecih smo pričeli nestvarnim in šovinističnim napadom na zadnje ostanke dvojezične šole. Sile, ki stojijo za zahtevu po ločevanju šolarjev, ne želijo samo vpeljati na Koroškem apartheidu podobnega sistema, temveč hočejo predvsem vnesti narodnostne konflikte med najmlajše generacije. Ob tem že napovedujejo naslednji korak – namreč ločevanje po jezikovni pripadnosti tudi v cerkvi.

V tej luči so odborniki, zaupniki in aktivisti ZSO ugotovili, da v šolskem vprašanju gre za več kot samo za organizacijske spremembe v obstoječi šoli. Gre za vprašanje bolj ali manj mirnega sožitja v deželi ali pa za permanentnega in zasotnega narodnostnega konflikta v posameznih občinah.

Koroški Slovenci smo v preteklih mesecih s konstruktivnimi predlogi bistveno prispevali k stvarni razpravi o dvojezičnem šolstvu in s tem k pomiritvi političnega ozračja v deželi. Kljub temu moramo danes ugotoviti, da koroške stranke sledijo zahtevam nemških nacionalistov in kažejo resno pripravljenost ugoditi tem zahtevam.

V času, ko je Avstrija zaradi svoje preteklosti v širši svetovni javnosti utrpela upadanje svojega ugleda, in v času, ko ves svet odklanja rasistični apartheid, hočejo pri nas zahtevu sil od večeraj vpeljati sistem razdvajanja. Če smo koroški Slovenci v preteklosti s strokovnimi argumenti skušali dokazati koroški in širši javnosti pomen skupne vzgoje in so nas v tem podprli pomembni znanstveniki in strokovnjaki, potem moramo danes ugotoviti, da uradna Koroška te argumente strokovnosti in pedagogike ignorira in s kratkovidnimi političnimi ukrepi želi spet enkrat na hrbtni manjšine ugoditi nemškonalcionalnim silam.

Toda v tem vprašanju gre za več. Gre za ugled Avstrije in predvsem gre za mirno sožitje v deželi. Zato se moramo koroški Slovenci z vsemi demokratičnimi silami upreti tem načrtom.

VZTRAJAJMO NA SKUPNEM POUKU V SKUPNIH ŠOLAH! Napravimo to v interesu naše generacije in predvsem bodočih rodov. V tem boju, v katerem nas podpira širša avstrijska in tudi mednarodna strokovna javnost, moramo ustvariti maksimalno enotnost vseh organiziranih koroških Slovencev.

Minister za socialno upravo Dallinger:

Naš internacionalizem mora veljati tudi za tuje delavce

Minuli teden je minister za socialno upravo Dallinger odprl na Dunaju nove prostore „Društva za oskrbovanje tujcev“ (Verein zur Betreuung von Ausländern). Ob tej priložnosti je napovedal tudi nekatere spremembe zakona o zaposlovanju tujih delavcev in s tem povezane olajšave zanje.

Konkretno naj bi se v bodoče spremenilo pravno stanje za tako imenovano drugo generacijo tujih delavcev, ki so se ali že rodili ali pa svojo mladost preživeli v Avstriji, a do zdaj kljub temu ne uživajo istih pravic kot avstrijski delojemalci. Da ne govorimo o težavah prve generacije tujih delavcev, ki jih restriktivna avstrijska (zaposlitvena) zakonodaja do skrajnega diskriminira. Sodeč po minimal-

nem obsegu pravic in socialne varnosti je mogoče trditi, da so tuji delavci v Avstriji brez dvoma najbolj zapostavljena in izkoriščena manjšina.

Minister Dallinger je v svojih izjavah dejal, da mora delavsko načelo internacionalizma končno obveljati tudi za tuje delavce, ne pa ostati zgolj prazna beseda (ob prvomajskem prazniku?).

Društvo za oskrbovanje tujcev je na uslugo tujim delavcem za pravna posvetovanja, poklicna šolanja in za neposredne intervencije pri uradih. Razen tega skuša društvo javnost obveščati o položaju tujcev v Avstriji. Podobne ustanove socialnega ministrstva delujejo tudi na Tirolskem in Predarlskem.

Pestra dejavnost slovenskih študentov na Dunaju

Članice in člani Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju so po svojem zadnjem občem zboru v marcu pričeli z novimi dejavnostmi. Vzdušje na odborovih sejah (odbor šteje trenutno 23 članov) je delovno in optimistično.

Težišče klubske dejavnosti navzven bo še naprej **šolsko vprašanje**. Dunajski klubaši bodo skupno s Klubom slovenskih študentov v Gradcu in s študenti na drugih avstrijskih univerzah) organizirali na visokošolskih tleh akcijske dneve o problematiki dvojezičnega šolstva. Pripravljajo informativna predavanja, diskusije in osrednjo solidarnostno prireditev, ki jo načrtujejo za začetek junija. Sicer pa se v klubu nadaljujejo diskusije tudi o manjšinski politiki sploh, o vstopu v sosvete, o bodočih volitvah in o podobnih stvareh. Delo v kroških postaja za marsikoga spet bolj privlačno: gospodarski in politično-

informativni krožek se redno sestaja – morda bo kmalu „od mrtvih vstal“ tudi zgodovinski krožek(?).

V zadnjih tednih so v klubu predavali **A. Pittler** (Dokumentacijski arhiv avstrijskega odpora) o nemškem nacionalizmu v Avstriji, **N. Doron** (Združenje židovskih mladinskih organizacij Avstrije) o problematiki žarišču „Bližnji vzhod“ ter prof. dr. **K. Župancič** in doc. dr. **D. Wedam-Lukič** (oba s pravne fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani) o specifikah prava v SR Sloveniji. 18. aprila je bil na literarnem večeru v klubu slovenski pisatelj **Drago Jancar**. Ansambel **DRAVA** je nastopil na skupnem antifašističnem večeru KSSS/D in Socialistične mladine v dunajskem 5. okraju. Zadnjo soboto pa so klubaši organizirali **spominsko komemoracijo** za trinajstero selskih žrtev, umorjenih leta 1943 v dunajski Sivi hiši.

Konfrontacija Steger – Haider

V ponedeljek zvečer je predsedstvo koroških svobodnjakov potrdilo Haiderjevo stališče in napovedalo v bodoče „samostojno politično pot“. Koroška FPÖ hoče po besedah Haiderja prekiniti sodelovanje z zvezno partijsko organizacijo. Tudi pri bodočih volitvah bo po teh napovedih koroška FPÖ nastopala samostojno. Kot najmočnejša deželna svobodnjaška organizacija gradi na svojem temeljnem mandatu pri teh volitvah in ga hoče v bodoče neodvisno upravljati.

Po teh napovedih pa bodo zapustili koroški svobodnjaki vsa mesta v strankinih zveznih gremijih, prav tako pa tudi v državnem zboru, v katerem je do sedaj sedel Huber. Ferrarju Brunnenfeldu, ki je v ponedeljek skupaj s sekretarjem Grabher-Meyerjem bil navzoč na seji koroškega strankinega predsedstva, pa prepuščajo odločitev ali še ostaja državni sekretar ali ne.

Grabher-Meyer ocenjuje konflikt znotraj stranke kot zelo resen, govoril je tudi o možnosti, da Haiderja izključijo iz stranke, saj je prekršil statute.

Na prvo številko letošnjega letnika koroške kulturne revije „Die Brücke“ smo čakali celo četrletje. Čakanje se je vsekakor „splacalo“, saj imamo v rokah spet kvalitetno izdajo tako po vsebini kot po grafični zasnovi.

Urednik Ernst Gayer je spet zbral in uredil vrsto zanimivih prispevkov, ki zajemajo vse zvrsti umetnosti in s tem spet pritegnil zanimanje širokega kroga bralcev. Na prvi pogled bralec vidi, da je pričujoča številka pretežno posvečena arhitekturi in likovni

Izšla je kulturna revija: „Die Brücke“

umetnosti, čeprav je, kot že omenjeno, na voljo tudi drugega čtiva, zlasti izvirna literatura, ocene knjig, razprave in polemika.

Pri likovni prilogi gre za delo našega rojaka, deželnega nagajenca Rudija Benetika, ki se bralcem predstavlja z „Orgio – 5. risbo (po Pieru Paulu Pasoliniju). K temu prideta še dve objavi mnenj o umetnosti Rudija Benetika. Nadalje je tu še ocena knjige Umetnost v Sloveniji, katero je napisala Dorothea Apovnik, prav tako še predstavitev nove pesniške zbirke Janka Ferka, Napiši na zid zemlje, ki je pred kratkim izšla v sozaložbi Mohorjeve v Celovcu in Založbe Obzorja v Mariboru. Torej branje, ki kaže, da novo številko „Die Brücke“ vzamejo v roke tudi naši bralci, kar jim priporočamo.

Škofiče

Dvojezični pouk za uspešno pot izobrazbe

V petek so se v otroškem vrtcu zbrali starši, učitelji in drugi zainteresirani in diskutirali na temo „Staršiotroci-šola, eno- ali dvojezično“. Uvodne besede je podal univ. prof. dr. Peter Gsettnier. Poudaril je predvsem važnost emocionalnega odnosa do jezika, ker je emocionalna (čustvena) plat bolj stabilna kakor golo učenje jezika v smislu „guljenja“. Dvojezičnost je jasno podčrtal kot kvaliteto in prednost, ki pozitivno učinkuje na razvoj otrokove osebnosti. Otroci, ki jih zgodaj soočimo z drugim jezikom, drugo kulturo, so radovednejši, odprtejši in se bolj zanimajo za stvari, ki se okrog njih dogajajo. Predpogoj za tak pozitiven učinek pa je, da otrok čuti dobrohoten odnos do drugega jezika tako v družini, kakor tudi v vrtcu in v šoli. Sovražnost, pa tudi brezbrizje in malomarnost takemu razvoju škodujejo.

V diskusiji se je pokazalo, da vsi – starši in učitelji – vidijo v aktu prijave k dvojezičnemu pouku največjo bariero. Podpisovanje dokumenta pomenjuje kot deklarativni akt, po katerem človeka uvrščajo, ga „katalogizirajo“.

Pa tudi predsodki, da otrok, ki obiskuje dvojezični pouk, ne bo obvladal ne nemščine in ne slovenščine, so kljub nasprotnim rezultatom zelo razširjeni. Tako so v škofiški občini tisti, ki so obiskovali dvojezični pouk, zelo uspešno nadaljevali svojo izobrazbo.

Nenaraven odnos do slovenščine kaže dejstvo, da je od ca. 80 % dvojezičnih občanov k dvojezičnemu pouku prijavljenih le 10 % otrok. Predavatelj je opozoril na to, da je bojazen staršev, da se otrok ne bi naučil ne nemščine in ne slovenščine čisto neupravičeno, saj je dobro obvladanje materinščine najboljša osnova za učenje še drugih jezikov. Starši naj na noben način ne prenehajo iz strahu, kako se bo otrok znašel v šoli, z vzgojo v materinščini, ker s tem otroku odvzamejo važno podlago.

Na koncu je dr. Gsettnier apeliral še na vse starše, da naj prijavijo svoje otroke k dvojezičnemu pouku, saj samo tako lahko dokažemo, da tako šolo hočemo, da se je hočemo posluževati.

Nagradi

Erich Fried, ki bo nočjo nastopil na literarnem večeru v Celovcu, je minuli torek iz rok ministra Moritza prejel avstrijsko državno nagrado za zasluge za avstrijsko književnost v tujini.

Tudi Peter Handke je bil deležen literarnega priznanja: dežela Salzburg mu je namreč priznala deželno kulturno nagrado za književnost za leto 1986. Umetnikom k visokemu priznanju iskreno čestitamo!

V okviru literarnega festivala „Kärntner Frühling – Koroška vigrad“ bosta pesnika

Erich Fried in Andrej Kokot

na posebnem literarnem večeru
brala iz svojih del
v petek 2. maja 1986 ob 19.30 uri v
Slomškovem domu v Celovcu,
10.-Oktober-Straße 25.

Marian Srienec bo bral nekatere pesmi Ericha Frieda, ki jih je v slovenščino prevedel Andrej Kokot. Herbert Mako pa bo bral nemške prevode Kokotovih pesmi. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi „Celovško knjigo meseca“: DIE DA REDEN Kunst und Dichtung gegen den Krieg, katere avtorji so Erich Fried, Alfred Hrdlicka in Erwin Ringel. Na literarnem večeru bomo slišali tudi pesmi, ki jih je Erich Fried posvetil manjšinski problematiki na Koroškem. Kot soprireditelj vabijo na literarni večer še: Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza, Mohorjeva založba ter Slovenski vestnik in Naš tednik.

Kulturno pismo iz Slovenije

Velik založniški projekt CZ

Največji založniški projekt – tako nekateri imenujejo odločitev Cankarjeve založbe iz Ljubljane, da bo v treh letih ponatisnila zdaj že znamenito zbirko, ki jo je ta založba vrsto let izdajala: zbirko „Sto romanov“. Zasnoval jo je bil pokojni profesor primerjalne književnosti dr. Anton Ocvirk in uvrstil vanjo sto najpomembnejših romanopiscev svetovne literature. Skupno je v zbirki 135 knjig 100 avtorjev, pri čemer gre za 29 anglo-ameriških, 20 francoskih, 17 ruskih, 11 nemških in 4 jugoslovanske romane („Selive“ Miloša Crnjanskega, „Vrnitev Filipa Latinovića“ Miroslava Krleža, „Travniška kronika“ Iva Andrića in „Hiša Marije Pomoćnice“ Ivana Cankarja), ob tem pa še več romanov iz 8 drugih književnosti. Kot nova, 136. knjiga zbirke bo

ob koncu – se pravi ob koncu tretjega letnika – izšel še Rabelaisov roman „Gargantua in Pantagruel“.

Zares, to je velik zalagaj Cankarjeve založbe: še letos bo izdala prvih 45 knjig, tako še v naslednjih dveh letih... Seveda besedilom ne bo nihče ničesar dodajal – izšla bodo le v drugačni sodobnejši knjižni obliki – toda spraviti na trg tolikšno število knjig v razmeroma kratkem času je vendarle podvig, verjetno ne samo za naše, slovenske razmere; kolikor lahko sodimo, se pravi, tehtamo razmere v evropskem založništvu, podobna dejanja zmorejo le pomembne založniške hiše.

Mikavnost ponatisa je, kljub vsemu, tudi v ceni: posamezna knjiga letošnjega letnika stane 2.100 dinarjev. Celotno vsoto enega letnika pa je moč odplačevati v obrokih; to pa

je za kupca še kar ugodno (obrok je po 7.875 dinarjev). Založba bo sleherni roman ponatisnila obenem s spremno razpravo, ki jo je za zbirko „Sto romanov“ v prvotni obliki vsakokrat napisal dober slovenski poznavalec izdanega avtorja. Prvi letnik zbirke je začel izhajati pred 20 leti, v tem času pa se je „izšolala“ nova generacija bralcev; ti bralci in morebitni kupci so tudi „spodbudili“ založbo, da se je odločila za ponatis izbranih, najvažnejših proznih del svetovne literature. Prvih deset knjig bo na trgu že v začetku maja.

J. Horvat

Zbirko „Sto romanov“ je možno naročiti tudi v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu. (op. ured.)

Leva beseda za Avstrijo

Sicer je že nekaj časa minilo odkar je izšel pri založbi Globus na Dunaju zbornik „Leva beseda za Avstrijo“, toda ta zbrani literarni mozaik, ki vsebuje prispevke osemdesetih avtorjev, ni nič manj aktualen. Saj združuje napredne pisce; sicer še dolgo ne vseh, kakor izdajatelj knjige Arthur West sam pravi v spremni besedi, kljub temu pa nudi reprezentativen izbor. Imena kot so to Helmut Qualtinger, Reinhart Sellner, Gernot Wolfgruber, Helmut Zenker, Peter Turrini itd. niso znana le ozkemu krogu literarno zainteresiranih, temveč tudi širšim množicam v Avstriji in po svetu.

V zborniku so zastopani tudi trije koroški Slovenci: Janko Messner, Jani Oswald ter Kristijan Močilnik. V razgovoru s SV je

povedal Arthur West, da bi bil zelo rad imel zastopane tudi druge manjšine v Avstriji, da pa mu to na žalost v tem prvem zborniku ni uspelo. Hkrati pa je West poudaril: „Slovenci pa so zame tudi najpomembnejša manjšina v Avstriji; in tisti, ki jih uradna Avstrija najbolj zapostavlja in diskriminira. Zato jih imam v tej knjigi kot primer. Predvsem zaradi tega, ker so zbrana v knjigi pretežno besedila proti nemškemu nacionalizmu. In prav najmočnejša, najbolj militantna fronta desnice je naperjena proti Slovencem!“

Knjigo „Linkes Wort für Österreich“ lahko kupite tudi v knjigarni „Naša knjiga“, cena posameznega izvoda znaša 145 šilingov.

Ivan Jan O resnični podobi škofa Rožmana

A kot da so pozabili, komu in kako so prisegli še nedavno, da so iz dotedanjih sovražnikov (čeprav so nanje potihoma računali že dolgo, toda dejstva so dejstva!) Angloamerikancev naredili „zaveznike“. A tega je toliko, da se moramo vrniti k škofovemu delovanju v teh dneh, kajti 3. maja 1945 so slovenski buržoazni politiki, škof in njegov krog tretjič izdali domovino, kajti v deželo so klicali tretjo tujo vojsko. Tito in NKOJ ali generalštab JA tega ni storil nikoli. Tudi tedaj ne, ko so oddelki Rdeče armade zaradi skupnega osvobodjenja Srbije in Beograda prek Stalina morali podpisati pogodbo, da gre samo za občasno sodelovanje. Sicer pa bo svobodi, ki smo si jo priborili sami (nihče je nikoli ne prinesel!), nismo imeli in nismo hoteli imeti v Jugoslaviji nobene tuje sile!

Zakaj trdim vse to, to o tretji izdaji?

Prič: Narodni odbor je 3. maja 1945 ob škofovem sodelovanju sestavil nekaj poziv vsem Slovencem, ki naenkrat govori o spravi, o partizan-

skih oddelkih, o miroljubnosti in proti prelivanju krvi! Ker je poziv zelo zanimiv in kaj malo poznan (iz Šmajdovega arhiva), ga povzemam.

„Narodni odbor za Slovenijo poziva vse Slovence k obci spravi, da ne bodo skromne in oslabiljene narodne sile vezane v notranji borbi, ko jih v tem zgodovinskem trenutku rabimo sproščene in enotne za uresničenje najvišjih narodnih koristi. Zato vabi partizanske oddelke, da tako ustavijo vse sovražnosti proti slovenski narodni vojski (domobranske oddelke so v teh dneh na hitro preimenovali v SNV – Slovensko narodno vojsko – op. I. J.) in vse nastope proti miroljubnemu slovenskemu prebivalstvu, da tako preneha strahotno bratomorno krvoprelitje.“

Ni da bi komentirali, a vendar: zdaj obča sprava, ko je tu konec, a prej ne škof ne drugi niso niti odgovarjali na partizanska prizadevanja? In še posebej: partizani naj ustavijo vse sovražnosti itd. proti izdajalskim domobrancem, mirnemu prebivalstvu? Torej v bistvu partizane in tem

hinavskem pozivu še kar naprej imenujejo za nosilce bratomorilstva in sploh za pobijalce miroljubnih Slovencev! Kot da niso dolga leta oni sejali bratomorne vojne, namesto da bi skupno s partizani svoje moči uperili proti italijanskim in nemškim okupatorjem! Eno samo podtikanje in menjanje dlake. A volkovi so ostali volkovi!

Tako sprevračanje zmorej samo skrajno hinavski in pokvarjeni ljudje!

In drugič: Narodni odbor je 3. maja 1945 na vrat na nos vabil v deželo zahodne „zaveznike“ (ve se, čigave), a doslej je bilo sem in tja zapisano, da so poslali vabila na štiri zahodne naslove. Telegrami so poslali: kralju Petru II., britanskemu predsedniku Winstonu Churchill, novemu predsedniku ZDA Harryju Trumanu ter ministru begunske vlade, voditelju SLS, dr. Mihi Kreku v Kairo. To drži.

Toda v Šmajdovem arhivu sta odkriti še dve brzojavki (seveda kopiji). A prav ti dve sta prišli izpod peresa škofa Rožmana. Ena je bila namreč namenjena papežu, z naslo-

vom: Njegovi Svetosti papežu Piju XII., druga pa – začudili se boste, kot sem se ob odkritju tudi jaz – samemu feldmaršalu Haroldu Alexandru v Gorico. Dobesedno piše:

„Da se prepreči nadaljnje krvoprelitje in uničevanje slovenskega naroda, prosim hitre intervencije po Vaših oboroženih silah v Sloveniji. Ljubljana, 3. 5. 1945.“

Dr. Gregorij Rožman, škof? Se pravi: spet naj bi kri prelivali partizani, oni so tisti, ki naj bi „uničevali slovenski narod“?

Ali vam nekaj teh besed ne zazveni tako, kot tiste v pozivu Narodnega odbora?

Ali vam ob tem klicanju novih, četudi zahodnih oboroženih sil, ne zazveni kot novo, tretje narodno izdajstvo? Ali je težko sklepati – če bi do tega res prišlo, da bi bila to nova okupacija Slovenije. Tedaj bi se res vnela prava državljanska vojna. No – saj to so želeli: škof in njegovi!

In še malo o škofu – dobrem človeku

Račun slovenskih narodnih izdajalcev, kolaborantov in netilcev brato-

morne vojne se ni izšel. Morali so bežati – in bežali so skupaj s svojimi zadnjimi gospodarji, z nemškimi oblastniki in policijo! Prav gotovo večina ne bi bežala, če ne bi vedela, da je zakrivila toliko narodnega trpljenja in žrtve. Prav gotovo se je tega zavedal tudi škof Rožman. Ni bežal le pred pravično ljudsko sodbo, verjetno ga je v begunstvo pognal tudi strah pred tisto množico vernikov, ki jih je toliko let slepil in katerim je povzročil toliko težav. V veliki meri je skriv tudi za padle in pobite belogardiste in domobrnce, kajti če bi bila njegova beseda drugačna, veliko moč in fantov ne bi šlo na pot izdajstva!

Da bi olajšal svojo vest in se vsaj malo opral pred svetom, je v emigraciji zapisal svoje spomine.

Če je sam ali drugi še toliko govoril in pisal o dobroti in mehkobi, je vendarle treba naštet vsak nekaj dejanj, ki ga kažejo v drugačni luči.

Tisti, ki bi radi prikazali kot zelo dobrega in mehkega človeka, ponavadi naštevajo, kako je pomagal reševati ljudi iz taborišč in internacij. Tako na primer z Raba ali iz Gonarsa. (se nadaljuje)

Glasbena šola se je predstavila tudi v Ločah

Kot že teden dni poprej v Celovcu, se je Glasbena šola 23. aprila predstavila v interni prireditvi tudi v Ločah pri Pušniku. Kar 25 točk je obsegal spored flavtistov, harmonikašev, klarinetistov, kitaristov in klavirskih virtuosov, ki so posamič ali pa tudi v skupinah nastopali. Razveseljivo je bilo poslušati, dobremu nivoju zaigranih komadov kar je vsekakor pričalo o močni prizadevnosti glasbenih profesorjev in

ne nazadnje vestnem ter marljivem vadenju učencev. Zavzetost za glasbo zrcali namreč neko nadpovprečno kulturno raven človeka in v čim mlajših letih se on tej posveti, tem večji so izgledi, da doseže čim višjo stopnjo kvalitete. Še pred desetletji je bilo takšno šolanje pretežno privileg meščanskih, in to predvsem premoženjskih slojev, danes pa je s številnimi glasbenimi šolami, vključno tudi naše slovenske,

zadoščeno tudi potrebam na podeželju. Sicer je nabava gotovih instrumentov za marsikoga tudi danes nemogoča, vendar se v primeru resnične potrebe tudi tam najdejo kakršne koli rešitve. Prav ta nastop malčkov in tudi že nekaterih večjih v Ločah je enkrat več pokazal, da so tozadevne investicije v vsakem primeru vredne, včasih tudi večjih gmotnih žrtev.

Pravo veselje je bilo poslušati začetnika na klavirju Tima Wüsterja, čigar še majhni prstki so presenetljivo urno poskakovali po tipkah in izvabljali glasbilo veselo vižo. Večina je tako zelo korajžno opravila svojo nalogo in verjetno je marsikatera mati bolj trepetala za svojega otroka, kot nastopajoči sami. Tudi če je temu ali onemu morda kaj spodletelo, če je sicer dobro izvežban prijem izvabil vendarle nepravilen glas, potem je bilo to samo potrdilo, da noben mojster ne pade z neba, marveč, da je potrebno še več truda, če več vadenja v kolikor spodrseljaj ni izključno le porojen iz trenutne treme. In prav javni nastopi so merilo na kateri stopnji učenec s svojim znanjem stoji, so ali potrdilo dela ali pa tudi opomin k resnejši dejavnosti. Zaključno je treba ugotoviti, da Glasbena šola v polni meri izpolnjuje vsa pričakovanja; mladim pa želimo tudi v naprej še kar največ uspeha pri učenju in muziciranju.

F. Č.

Koroški partizanski pevski zbor nastopil v Kinderlandu

Štajerski komunisti in člani počitniške organizacije Kinderland so v nedeljo 27. aprila t. l. praznovali pomemben uspeh. Slavnostno so odprli dvojni paviljon v počitniški vasi Kinderland ob Zablatniškem jezeru pri Šentprimozu. Ob tej priliki je ob prisotnosti zveznega predsednika KPA Franca Muhrija in predsednika Zveze koroških partizanov Janeza Wutetja-Luca poleg kabaretne skupine „Rdeča gamsova brada“ nastopil tudi Koroški partizanski pevski zbor. 400-glavo občinstvo je z navdušenjem sprejelo partizansko, borbeno in narodno pesem.

V svojem pozdravnem govoru je predsednik Muhri izrecno poudaril velik delež Slovencev za osvoboditev Avstrije in dolžnost vseh demokratičnih sil, predvsem pa KPA, da se skupno s Slovenci dosledno borijo za izpolnitev vseh državno-pogodbenih obveznosti, za popolno narodno enakopravnost Slovencev in drugih narodnih skupnosti v Avstriji.

ŠMIHEL
CVETJE HVALEŽNO ODKLANJAMO
(Barrash Moore) – premiera
v soboto 3. maja 1986 ob 20.00 uri v farni dvorani v Šmihelu
Nastopa: igralska skupina KPD Šmihel
Režija: Marjan Belina in Micka Opetnik
Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo Šmihel

VELIKOVEC
MATERINSKA PROSLAVA
v četrtek 8. 5. 1986 ob 14.30 uri v dvorani Trgovske zbornice v Velikovu
Prireditelj: Prosvetno društvo „Lipa“ Velikovec

Slovenska prosvetna zveza s pliberskimi kulturnimi društvi vabi na
pevsko revijo
„PESEM NE POZNA MEJA“

na binkošno nedeljo 18. maja 1986
v pliberskem gradu
ob 14.00 uri povorka skozi mesto
na grad
ob 14.30 uri koncert v pliberskem gradu
Sodelujejo: pevski zbori iz Slovenije, Italije in Koroške
ob slabem vremenu bo koncert v glavni šoli

Zveza koroških partizanov vabi na

ŠESTDNEVNO TRADICIONALNO POTOVANJE PO SVETU

Potovali bomo zopet z udobnim Sienčnikovim avtobusom, vozil pa nas bo naš izkušeni Hanzej. Da ne bo treba vsak dan raztovarjati in natovarjati kovčke, smo letošnje potovanje organizirali na drug način.

Spored:

7. 6. 1986 (1. dan): Podjuna – Celovec – Ljubljana – Kočevje – Delnice – Bakar – Jadranska magistrala do Zadra – Nastanitev v hotelu Zagreb, kjer bomo spali do 12. 6. na bazi polpenzion (zajtrk in večerja)
8. 6. 1986 (2. dan): Prosto za ogled mesta in njegovih znamenitosti. Po želji krajši izlet z avtobusom v okolico ali kopanje v morju
9. 6. 1986 (3. dan): Izlet z avtobusom v Šibenik in k slapovom Krke – Vožnja v notranjost dežele do Knina in povratek preko Obrovaca v Zadar
10. 6. 1986 (4. dan): Izlet z ladjo na Kornate (skupina otokov) in Dugi otok (aperitiv in kosilo na ladji)
11. 6. 1986 (5. dan): Vožnja z avtobusom preko Nina, starega škofijskega sedeža in preko mosta na otok Pag do Navalje in povratek v Zadar
12. 6. 1986 (6. dan): Po zajtrku vožnja proti domu preko Udbine – Plitvičkih jezer – Karlovca – Zagreba – Celja – Dravograda – Podjune v Celovec

Cena celega aranžmaja je 2.980 šilingov za dvoposteljno sobo, za enoposteljno sobo je treba doplačati 250 šilingov

Pismene prijave na Zvezo koroških partizanov, 9020 Klagenfurt/Celovec, Tarviserstr. 16 ali po telefonu: dopoldne 0 42 22 / 51 37 52, popoldne 59 37 74

Načrtovani tridnevni izlet v Beograd od 17. do 19. 5. 1986 zaradi nepredvidenih težav odpade in se preloži na poznejši čas!

Ponemčevanje imen

V mojih imenoslovnih oddajah slišite vedno spet tudi nemška imena. Navajam jih zavestno, da vidite, kako je oblast in kako so uradi naša pristna stara imena zelo rada ponemčevala. Če si ogledamo geografske karte o srednjih Karavankah, so zapisana imena gora in hribov ter ledinska imena večinoma le v nemškem jeziku: zapisan je le Mittagkogel, Jepe ni; Petelin je le Hühnerkogel; gora Baba je samo Frauenkogel; Rožica Rosenkogel, Gobica le Kahlkogel, naš Stov je samo Hochstuhl, Kozjak le Gaisberg, namesto Vrtače je napisano Deutscher Berg itn. Za Stov vemo, da ga je proti koncu prejšnjega stoletja spremenil „Bergrat“ Ludwig

Jahne v Hochstuhl. Na staro ime nas le še spominja gostilna „Stouhütte“ v Rutah – Bärental. Staro domače ime Vorelce, ki pride od orla, se že ne sliši več in piše vedno le Klagenfurter Spitz.

Pvazečje oz. Puzečje hrabro se je najprej spremenil v Zečji hraben, nato pa še v Hasengraben. Ko tam pud Hulico pravijo zdaj „in der Winkel“. Temna jama je „Finsteres Loch“, Vorlova peč je Adlerwand, Strma peč je Steile Wand, Bela peč je Weiße Wand, Črvič je Wurmriegl, Mvaka je Märchenwiese itn. ...

Zelo bi bilo prav, da bi naša stara avtohtona, pristna domača imena ne šla v pozabo in se ne spreminjala ali prestavljala v nemški jezik. Domača imena nam morajo biti vsem sveta! Vsako preimenovanje je oskrnitev naših gora, naših gozdov, naših travnikov, ali kratko rečeno: oskrnitev in onečaščenje naše domače zemlje. Naši predniki so šele po dolgem opazovanju dajali imena. Gore so opazovali skozi stoletja, predno so spoznali njihov značaj in njihovo posebnost. Svetovnoznani gorski pisatelj in hribolazec dr. Julius Kugy pravi: „Zato je treba domača ljudska imena obravnavati s spoštovanjem in ljubeznijo, jih poiskati, kjer so zatonila v pozabo, ljubosumno paziti, da jih ne bi kdo samovoljno spremenil in izumetničeno popačil. Kajti s svojim posebnim zvenom in prvobitnostjo so postale del gorske osebnosti (Teil der Bergpersönlichkeit).“

Dr. A. Feinig

OBJAVA

Zveza koroških partizanov sporoča, da je muzej NOB pri Peršmanu nad Železno Kaplo od 1. maja naprej vsako soboto, nedeljo in na vsak praznik odprt.

Vabimo Vas, da obiščete to zgodovinsko mesto in se podrobneje seznanim s polpreteklo zgodovino koroških Slovencev. Ker je ta kraj zgodovinsko pomemben in tudi romantičen, je zelo primeren za družinske in skupinske izlete. Do sedaj je že nad 10.000 ljudi iz cele Evrope obiskalo naš muzej; najbolj razveseljivo pa je, da si ga je ogledalo več šolskih razredov iz raznih dežel Avstrije. Na podlagi zgodovinskih dokumentov in slik najbolj spoznamo pravo zgodovino koroških Slovencev o borbi proti fašizmu.

Ker uradne oblasti ne omogočajo, da bi mladina spoznala polpreteklo zgodovino v pravi luči, je naša dolžnost, da mladi generaciji mi posredujemo pravo sliko o naši borbi za obstoj na naši domači zemlji.

Zveza koroških partizanov
Celovec

Prireditve

SELE
MATERINSKA PROSLAVA
v nedeljo 11. 5. 1986 ob 15.00 uri v farnem domu v Selah
Spored oblikujejo: Vrtnikov ansambel zbor predšolskih otrok učenci Glasbene šole zbor šolskih otrok deklinski zbor igralska skupina z igrico „Sovica Oka“

TINJE
INFORMACIJSKI TEDEN ZA DANCE
od točka 6. maja ob 18.00 uri do točka 13. maja 1986
„Dvojezična Koroška – dežela in ljudje“
Vodijo: Paul Kristiansen, Martin Pandel in Miha Vrbinec.

BRNCA
Igra J. Gogola „ŽENITEV“
v soboto 10. 5. 1986 v Kulturnem domu na Brnci
Gostuje: KUD „Zarja“ Trnovlje – Celje
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci.

OBIRSKO
POMLADANSKI PLES
pri Kovaču na Obirskem
v soboto 10. 5. 1986 ob 20.30 uri
Za ples igra: Agaton Trio
Prireditelj: Alpski klub Obir

PRIJATELJSKO SREČANJE PEVCEV
v petek 2. 5. 1986 ob 20.30 uri v Kulturnem domu v Šentprimozu
Sodelujeta: Mešani zbor Danica in moški zbor iz Pirmasensa (Zvezna republika Nemčija).

Ob 80-letnici Slovenskega prosvetnega društva Srce
„SLOVENSKA GIMNAZIJA SE NAM PREDSTAVLJA V PESMI IN BESEDI“
v petek 9. 5. 1986 ob 20.00 uri v Kulturnem domu v Dobrli vasi
Nastopajo: Mladinski in otroški zbor Zvezne gimnazije za Slovence
Pozdrav: dr. Reginald Vospertnik, ravnatelj
Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi

ŠENTPRIMOŽ
MATERINSKA PROSLAVA
v četrtek 8. 5. 1986 ob 14.30 uri v Kulturnem domu v Šentprimozu
Program oblikujejo: otroci iz vrta šolska mladina glasbeni solisti mladinski zbor otroška oderska skupina
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v P.

ŽVABEK
VIGREDNI KONCERT
pod geslom „Že ptički žrgolijo“
v soboto 10. 5. 1986 ob 20.00 uri v farni dvorani v Žvabeku
Nastopajo: MePZ „Podjuna“, Pliberk ansambel Korenika, Šmihel oktet Suha pevsko-instrumentalna skupina iz Žvabeka
Prireditelj: KPD Drava

BILČOVŠ
MATERINSKA PROSLAVA
v nedeljo 11. 5. 1986 ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.
Spored oblikujejo: šolska mladina otroške oderske skupine učenci glasbene šole
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu

PLIBERK
EL – PLIBERK vabi
v nedeljo 4. 5. 1986 ob 14.00 uri na družabno vigradno srečanje s kulturnim programom k Črčju na Blatu
Na predvečer 1. maja postavljanje majskega jambora pri Brenerju na Blatu

CELOVEC
KULturna TABERNA PRI JOKLNU
V sredo 7. 5. 1986 ob 20.30 uri
POZOR MEJA
Figure v črnem in belem – literarno branje z Jeannie Ebner.

PLAVALNI TEČAJ
Ne znate plavati, pokličite na tel. 03/062/86 19 63
od 18. do 19. ure
Učim po najbolj moderni metodi, starost ni pomembna
100 % uspeh

TINJE
„RADOST IN TEŽA MATERINSTVA“
(obhajanje materinskega dneva za matere samohranilke)
na vnebohod 8. 5. 1986 od 9.00 do 17.00 ure v Domu prosvete v Tinjah
Referentki: dipl. inž. Gerhild Deisinger in mag. Edeltraut Tschauko
Prireditelj: Referat za družine, Kat. žensko gibanje ter Dom prosvete v Tinjah

Simpozij o literaturi narodnih manjšin v Avstriji

Dunajski Boltzmann-institut za novejšo avstrijsko duhovno zgodovino ter društvo prijateljev dunajskih mestnih knjižnic sta pretekli teden vabila na simpozij o literaturi dunajskih Čehov, gradiščanskih Hrvatov, Madžarov in koroskih Slovencev. Predaval je tudi univ. prof. dr. Matjaž Kmecl iz Ljubljane.

Vodja Ludwig-Boltzmann-instituta, prof. dr. Norbert Leser, je na otvoritvi simpozija razložil zamisel in povod prireditve: institucija Ludwiga Boltzmanna proučuje novejšo duhovno zgodovino in duhovne tradicije Avstrije – in v tem sklopu niso pomembne le kulturnopolitične storitve na zunaj morda bolj vidnega nemško govorečega avstrijskega lica, temveč tudi duhovna tradicija manjšin, saj so le te prispevale bistven delež za vseavstrijski duhovni razvoj.

O identitetnih motnjah Avstrijca

je spregovoril univ. doc. dr. Tamás Ungvári iz Budimpešte. V svojem predavanju o ideoloških zasnovah takomimovanega „donavskega prostora“ (Donauraum) za časa cesarsko-kraljevske monarhije in poznejšega medvojne obdobja je ugotovil, da je (jezikovna) nemost postala odločilni element v razvoju monarhistične Avstrije ob koncu 19. stoletja. Tako je npr. pisatelj Otto Musil imenito znal opisovati identitetne motnje in temu sledeče razkrojne znake svoje takratne „Kakanije“. Ravno tako tudi Jaroslav Hašek s svojim tipičnim junakom tedanjega časa Josefom Švejkom nakazuje osnovni problem države, v kateri prebivalstvo govori 12 jezikov poleg „avstrijsko-odrškega“ (državnega?) jezika. Svpadanje jezikovne prakse in realnega življenja ni bilo mogoče. V donavskem področju je v okviru teh 12-ih jezikov torej nastala literatura, ki se ni mogala posluževati skupnega jezikovnega medija, zato pa se je tem bolj posluževala skupnih vsebinskih (in narodnostnih) izpovedi.

„Kulturno farizejstvo“ pri Slovcnih za časa 1. republike

O slovenski literaturi in kulturnopolitičnih pogojih za njeno nastajanje v medvojnem obdobju je govoril dr. Franci Zwitter ml. Izpostavil je predvsem kulturnopolitične dejavnike, saj so le-ti bili odločilni za dokaj boren razvoj slovenske literature na Koroškem. Po plebiscitu je slovenska manjšina bila prizadeta, tako od stopnjajočega se nemško-nacionalnega terorja, kakor tudi od emigracije večjega dela svojih izobražencev. Medtem ko je bila Koroška s Celovcem za časa monarhije še važen center v vseslovenskem prostoru, je bila po plebiscitu skorajda odrezana od njega. Mohorjeva je svojo dejavnost preložila v Celje. Prelomnica je bila tolikšna, da nam vse do danes ne uspe pojmovati največjega koroškega pisatelja – Prežihovega Vrancea – kot samoumevno „našega“, (ker je bil pač doma v jugoslovanskih Ravnah na Koroškem...).

Na Koroškem se je takrat vršila **proletarizacija slovenskega podeželja**, narodnopolitično vodilna slovenska krščanska struja pa je bila nezmožna prilagoditi se

takemu razvoju. Njena politična parola „za boga in za narod“ je postala vodilno načelo tudi za takratno kulturnopolitično delo. Dr. Franci Zwitter je s tem v zvezi omenil osebo Vinka Zwitterja, absolventa dunajske višje šole za svetovno trgovino, ki je bil v medvojnem obdobju srednja oseba v kulturnem življenju koroških Slovencev in hkrati zastopnik laiciističnega klerikalizma. Pod njegovim vodstvom se je vršila reorganizacija podeželskih prostorskih društev v smislu katoliškega izobraževanja in šolanja – posledice so bile nacionalna borniranost ter nazadnjaškoma mrčnjaški profil kulturnega in političnega dela. Zwitterove kulturne smernice, tako referent, v taki obliki in vsebini niso

mogle predstavljati perspektive ne v splošnem niti ne v krščanskem smislu, prej že kulturno farizejstvo.

Koroška je dala prvo podlago za moderno slovensko literarno življenje

To dejstvo je nakazal v svojem predavanju o slovenski javnosti in njenem odnosu do koroških slovenskih avtorjev univ. prof. dr. Matjaž Kmecl. V obdobju nacionalnega prebujanja narodov v Evropi so se ravno na Koroškem pojavile bistvene novosti: zametki samostojnega literarnega ustvarjanja, ideja po etnični združitvi Slovencev, politična publicistika. Pri tem je Kmecl zlasti poudaril vlogo Antona Janežiča in Mohorjeve družbe. Poglobil pa se je tudi v splošno problematiko odnosa Slovencev do Koroške. Le-ta je bila pravzaprav zibelka slovenskega naroda. Karantanja je imela svoje politično in kulturno središče v celovski kotlini, iz česar je mogoče sklep, da je bil tudi slovenski jezik, ki so ga govorili v karantanskem uprav-

lem središču, centralnega pomena za ves tedanji slovenski selitveni prostor. Osrednji pomen je ostal še vse do konca srednjega veka, saj je upravni center ostal na istem mestu, čeprav zaseden od drugih oblastnikov, in jezik kot tak je še naprej imel pomembno vlogo. Sicer se je Koroška potem kaj hitro spremenila v slovensko obrobno področje in od sredine 19. stoletja je germanizacijski pritisk opravil svoje, toda Slovincem se je vse do leta 1920 zdelo kot samoumevni sestavni del slovenskega prostora. Plebiscit, ki so ga mnogi slovenski izobraženci imeli zgolj za neko formaliteto, je slovensko javnost na neprijeten način zdrnil iz sanj. Zdaj zgodovinsko jedro slovenstva ni bilo samo obrobno področje, marveč vrhu tega še z državno mejo ločeno od celote. Kmecl je poudaril, da so bile zato težnje po združitvi, ki so obstajale vse do leta 1945, razumljive in v luči tedanjih evropskih razmer

celo z meščanskega vidika povsem normalne; za današnji dan pa da nimajo več pomena. Pač pa obstoja po helsinki konferenci težnja slovenskega naroda po idejno in geografsko odprti meji ter težnja slovenske manjšine po priznavanju in spoštovanju svoje drugačnosti s strani večinskega anroda.

Vsekakor ni bilo mogoče povzeti vsa predavanja, kar pa ne pomeni, da po vsebini niso bila ravno tako zanimiva in pomembna. **Lojze Wieser**, vodja založbe „Drava“, je predaval o kulturnopolitičnih iniciativah slovenske založniške politike na Koroškem; vodja dunajske slavistike prof. dr. **Radoslav Katičič** je govoril o gradiščanski hrvaščini in razmerjih do hrvaškega in srbskega jezika; dr. **Herbert Gasner** se je posvetil sodobni literaturi gradiščanskih Hrvatov, **Peter Tyrán** gradiščanemu tisku; dr. **Ferenc Galambos** se je ukvarjal s problemi sodobnega literarnega in kulturnega ustvarjanja gradiščanskih Madžarov; **Karel Matal** in **Ladislav Mnačko** pa sta govorila navzočim o literaturi češke manjšine na Dunaju.

I. Sch.

Povsod po Avstriji:

Proti kandidaturi Scrinzija

Poročali smo že, da je bil ustanovljen začetek leta vseavstrijski komite proti oživiljanju fašizma, v katerem sodelujejo vsi antifašistični komiteji Avstrije. Ta komite si je zastavil predvsem dve nalogi: preprečiti kandidaturu Otto Scrinzija in doseči prepoved NDP (nacionaldemokratske stranke Norberta Burgerja). Deželni oz. krajevni antifašistični komiteji so organizirali v ta namen vsepovsod po Avstriji prireditve, protidemonstracije, izdali mnogo lokalnih listov in letakov. V teh opozarjajo na rjavo ideologijo teh desnoekstremnih, protiaavstrijskih in deloma tudi odkrito neofašističnih organizacij, hkrati pa dokumentirajo politično sliko „kandidata“ Scrinzija. Celovski antifašistični komite pa je temu ustrezno pripravil tudi diapozitivno predavanje na temo „Kandidat in njegovi zvezni zavezniki“. Predavanje, ki so ga sodelavci komiteja predvajali tako na Koroškem, kakor tudi na Dunaju in nazadnje v Gradcu.

Prav pri predavanju v Gradcu se je tudi prvič zgodilo, da se je kak zasopnik volilnega biroja SPÖ jasno opredelil proti kandidaturi Scrinzija, znanega zagovornika smrtnih kazni, prepovedi splava, apartheida v Južni Afriki, rasne teorije in kajpada tudi ločitve šolarjev na južnem Koroškem. V Gradcu je bila v ponedeljek najprej napovedana protesta manifestacija na graškem glavnem trgu, morala pa je zaradi hudega naliva odpasti. Tako je graški mestni referat, ki je istega dne zvečer prirejal diskusijo z vodji volilnih komitejev (razen Scrinzijevega) ponudil možnost, da je zastopnik celovškega antifašističnega komiteja Andrej Mohar pokazal diapredavanje kar v okviru te prireditve. Zelo razveseljivo je bilo pri tem, da se vodja graškega volilnega biroja SPÖ Ficzkó ni dal zmotiti od vodje diskusije, kateri je po končanem predavanju o Scrinziju hotel izključiti to temo iz nadalj-

njega sporeda. Loczki se je solidariziral z vsebino predavanja in kot prvi vidni zastopnik SPÖ jasno zanikal ustavnost Scrinzijeve kandidature, podprl pa je tudi zaključno misel referenta antifašističnega komiteja, da se je treba zdaj šele prav boriti proti rjavi drhalji – vse tja do tega, da bodo javne ustanove (predvsem šolske) obširno obravnavale ozadja in korenine fašizma in nacizma ter o tem osvečale predvsem mladino, in da bi vsi antifašisti skupno dosegli prepoved vseh neonacističnih organizacij, katerih najvidnejša je NDP. To stališče je deloma podprl tudi Kitzmüller (komite za Meissner-Blau), medtem ko se je zastopnik ÖVP Lopatka le bolj izmikal.

Protest tudi v Celovcu

Za ponedeljek pa je imel Scrinzi napovedano v Celovcu volilno zborovanje, katero je najavil pri policiji sam inž. Stourac, deželni predsednik NDP. To prireditve je celovška policija brez nadaljnega dovolila – se pravi, da ni ravnala kakor njeni salzburški kolegi, ki so enako prireditve (tam je najavil prireditve sin salzburškega NDP-Führerja Rebhandla) prepovedali. Iz protesta proti temu se je zbralo nad petdeset antifašistov pred Domom glasbe, ki so s transparenti in skandiranje parol dokumentirali svoj odpor proti taki javnosti rjavega kandidata. „Scrinzijevo kandidaturu je treba prepovedati – to dolgujemo milijonom mrtvih“, „Star nacist hoče postati državni predsednik – ne hvala“ ter „Avstrijska nacija – da, neonacizem – ne“ so bile le tri izmed parol antifašistov. Govornik antifašističnega komiteja Jože Messner pa je med drugim povedal, da je več kot sramotno, da ščitijo avstrijske oblasti človeka, ki odkrito hujska proti avstrijski naciji ter proti nevtralnosti Avstrije; da torej avstrijska policija ščiti protiaavstrijske hujskače.

Franc Petek SPOMINI

59

Nove oblasti so priznale Prosvetno zvezo kot nekakšno zastopnico manjšine in z oblastmi naj torej govore ljudje, ki so za to legitimirani. Osebo sem se želel vzdržati javnih nastopov še posebno glede na to, da mi je gestapo, ko sem bil zaprt, očital moje prejšnje intervencije in da so mi tedaj zagrozili, da me bodo zaprli, če ne bom takih poizkusov opustil. – Pri intervenciji Slovenske prosvetne zveze pri Pawlowskem seveda ni šlo za dejansko reševanje stvari, ampak za to, da se pač še obdrži fikcija kot da manjšina v Nemčiji obstoja naprej. Ta fikcija je bila potrebna tako nemški kot tudi jugoslovanski strani.

Glede članov delegacije Slovenske prosvetne zveze omenjam, da je Wastl bil zastopnik posojilnice v Dobrli vasi, Vertič pa je bil znan kulturni delavec v Borovljah. Bil je poslovodja pri puškarju Borovniku in je veljal kot zastopnik naprednih delavcev v tem kraju.

V tistem času je prišlo tudi povelje, da se morata »Koroški Slovenec« in »Mladi Korotan« tiskati v Celovcu, verjetno pač zaradi lažje cenzure.

Pomemben dogodek v letu 1939 je bilo še ljudsko štetje 17. maja. Dejstvo, da je to štetje dejansko naštel več Slovencev na Koroškem kot vsa štetja v prvi avstrijski republiki, je treba najbrž razlagati s težnjo novih oblasti, da bi na zunaj pokazale, da se Velika Nemčija Slovencev ne boji. Tedaj so se širile govorice, da štetje pomeni nekakšno

inventuro za tiste, ki jih bo treba pozneje izseliti. Dejstvo je, da nacistom pri glasovanju 10. aprila ni uspelo napraviti takega registra nezaželenih oseb glede na taktiko, ki smo jo ubrali. Kajti, če bi obveljala teza, da se morajo Slovenci glasovanja vzdržati ali pa oddati neveljavne glasovnice, bi nacistične oblasti seznanj takih Slovencev imele na dlani. Z glasovanjem za Nemčijo Slovencev ni bilo mogoče izdiferencirati. Verjetno so z ljudskim štetjem skušali doseči na drug način podoben namen. Sicer pa je ljudsko štetje bilo izvedeno po istem načinu kot stara avstrijska štetja. V mestih je šlo s pomočjo tako imenovanega samostojnega štetja, to se pravi, ljudje so dobili v kuvertah formularje, ki so jih sami izpolnili, kuverto zalepili in oddali. Na podeželju pa so ljudsko štetje izvajali komisariji, ki jih je imenovala občina, v resnici pa so bili že vnaprej strogo določeni.

Tik preden se je začela svetovna vojna je odstopil krški škof Hefter. Okoliščine njegovega odstopa mi niso znane. Splošno se je tedaj govorilo da sta on in Kadras vpisana člana nacionalsocialistične stranke. Za njim je prišel dr. Roracher, ta, ki je danes nadškof v Salzburgu. Roracher je potem napravil še tisto dejanje, s katerim se je tudi cerkev postavila na stran nacističnih oblasti proti koroškim Slovincem, namreč razglasil je prepoved rabe slovenskega jezika v cerkvi. Pozneje je nekeje pisal, da se je za to odločil s težkim srcem. To njegovo opravičilo se je seveda dosti ironiziralo.

Proti koncu vojne je bil Roracher že imenovan za nadškofa v Salzburgu, za njim je bil postavljen na hitro roko Köstner. Z njegovim imenovanjem za škofa v Celovcu so menda zelo hiteli zato, ker so se bali, da bi nacisti, če tukaj škofa ne bi bilo, zasedli prostore škofije. Poslopje novega bogoslovja, ki so ga zidali za časa stanovske države z držav-

nim denarjem, so že tako zasedli. To poslopje stoji zunaj na Lentu in tam je pozneje bila angleška komanda. 16. aprila je bil novi škof že imenovan in verjetno stoji v ozadju vsega tega kot glavni akter stari Lemisch.

Ko je Nemčija napadla Jugoslavijo, je prišlo tisto, kar smo že ves čas pričakovali. Še 5. aprila zvečer smo se sestali v društvenih prostorih v Mohorjevi hiši, 6. aprila ob 11. uri dopoldne pa so te prostore še zapečatili, in ob 3. uri popoldne je prišel gestapo v Št. Rupert, kjer sem stanoval, po mene. Tudi vse slovenske funkcionarje v Celovcu so zaprli brez razlike. Mene so sicer kmalu za tem izpustili na intervencijo tukajšnjega »Kreisleiterja«, s katerim sva si bila osebno nekoliko bliže, ampak v 14 dneh sem bil že spet v zaporu z obtožbo, da sem tihotapil devize. Očitno so mi, da sva s Kupperjem zaradi Zadržne zveze tihotapila devize iz Jugoslavije. Nato sem bil v Celovcu zaprt 3 mesece, kakor tudi vsi drugi. Dr. Tischler leta 1941 ni bil zaprt, ker ga v Celovcu ni bilo več, saj je bil že nekaj časa poprej prestavljen v Bregenz zaradi spora z Maier-Kaibitschem.

V zaporu so se ljudje pač pokazali takšni, kakršni so bili v resnici. Položaj je bil seveda kočljiv in naši ljudje so pri zasliševanju govorili, da so pravzaprav samo podrejeni uslužbenci, ki so izvrševali navodila, da niso bili politično odgovorni in podobno. Edino Vinko Zwitter je tedaj bil pripravljen prevzeti nase tudi politično dogovornost. Prav možato se je postavil in medtem ko so me drugi pustili na cedilu, je bil on pripravljen zavzeti se zame. Saj poznala sva se že prej, ampak od tistega časa vlada med nama prijateljsko zaupanje. Res je, da je Vinko globoko veren človek in v tem smislu tudi politično zavzet, zraven pa je osebno poštenjak.

(se nadaljuje)

za dom in družino

Hokus-pokus z jajci

Pijana jajca

6 jajc, 6 rezin prekajenega svinjskega želodca, 2 čebuli, pol litra rdečega vina, 2 stroka česna, sol, poper, 30 g moke, maslo, 6 rezin toasta ali belega kruha, začimbna mešanica (timijan, drobnjak, peteršilj, bazilika...).

V ponvi prepražite na slabem ognju rezine prekajenega želodca in jih zatem predenite na drug, ogret krožnik. Na preostanku maslobe zarumenite drobno zrezano čebulo, zatem prilijte vino in začinite s soljo, poprom, dišavnicami in strtim česnom. Kuhajte kakšne pol ure, da se sestavine razpuste, potem pretlačite omako skozi sito in jo večite z masleno kroglico (30 g moke in prav toliko masla dobro pognetite). Medtem pripravite zakrknjena jajca (v ponev nalijte okisano vodo – na liter vode žlica kisa – in zavrite. Potegnite od ognja in ubijte v vodo jajca. Med kuhanjem se ne smejo dotakniti. Ko voda ponovno zavre, posodo odmaknete in pustite jajca v kropu še 4 minute. Poberete jih s penovko in predenete v mrzlo, malo osoljeno vodo. Lahko jih pripravite že dan poprej in jih pred uporabo ogrejte v vroči vodi), ter opecite kruh. Na vsako rezino toasta položite po eno jajce in ga prelijte z omako.

Jajca po gozdarsko

4 jajca, 400 g gob, olje, strok česna, peteršilj, 1 limona, maslo, sol, poper.

Očistite gobe, na hitro jih splaknite pod tekočo vodo in pokapajte z limoninim sokom, da ne potemni. Medtem sesekljajte česen in peteršilj in primešajte gobe. Vse skupaj na hitro združite na olju; ko izpari vsa voda, začinite mešanico s soljo in poprom. Posebej specite na maslu jajca, predenite jih na toplem krožniku in obložite z dušenimi gobami.

Prelisičite pomlad!

Pomlad je čas, ko se krepki volja do življenja. Srce hitreje utripa, ne samo zaradi krvnega obtoka, tudi zaradi hrepenenja po erotičnih doživetih.

Spomladi pa človek teh izgovorov nima, zato mu ne kaže nič drugega, kot da pomete pred svojim pragom, in si prizna, da je sam kriv, če ima težave, če ga trapijo razni strahovi in če ni dosegel, kar

si je bil zastavil. Zgodi se, da se zaradi vsega tega kdo tako grize, da se prižene na rob obupa. Število samomorov spomladi seže vrhunec. Statistični podatki pravijo, da so za ljudi, ki so naveličani življenja, najnevarnejši lepi dnevi z modrim nebom, s čistim ozračjem in prvimi toplimi sončnimi žarki. Niti ni treba, da bi bil tak človek v depresiji, pa začuti, s kakšno težavo se organizem prebija iz zimskega spanja in se preusmerja k pomladni dejavnosti. Skoraj pri nikomer to dogajanje ne teče gladko, brez pretresov. Kateri človek pa kdaj ni mračne volje, kdo včasih ne občuti notranjega nemira, koga ne muči potrtost?

Pojavu pravimo spomladanska utrujenost. Poloti se veliko ljudi, na srečo pa z boleznijo nima nikakršne zveze. Dolgo so si jo razlagali s pomanjkanjem vitaminov, češ pozimi jemo hrano, v kateri manjka sveže zelenjave in sadja. Zdaj imamo za ta živila hladilnice, v katerih se vitamini ohranjajo, a kljub temu so ljudje, ki si vitamine lahko privoščijo in oni, ki si jih ne morejo, spomladi enako mlahavi, če so nagnjeni k pomladni utrujenosti.

Nemara je organizmu potreben daljši čas za to, da se preusmeri. Kako dolg naj bi bil, je odvisno od posameznika. Res je, ni nam v prid, da imamo pozimi premalo svežega zraka, da prebijemo večino časa v ogrevanih prostorih, da se do delovnega mesta vozimo. Nič več nismo utrjeni,

Se vam nič ne ljubi? Ukrenite kaj, čas je že!

1. Pogreznite roke do srede nadlaktov za 30 sekund v mrzlo vodo. Nekajkrat ponovite.

2. Tableto vitamina C raztopite v kozarcu vode, osladite jo z žlico medu.

3. Dve minuti tekajte na mestu ali naredite nekaj počepov, toda ne do tal, ampak samo tako, kako da bi smučali.

4. Pri odprtem oknu se nadihajte svežega zraka.

5. Popijte kozarec sadnega kisa, ki ga razredčite z vodo.

6. Zaprite oči, nato pa sproščeno krožite z glavo.

7. Prosite dobro dušo, naj vam nekaj sekund krepko masira mišice tilnika in ramenskega sklepa.

SOCIALISTI TER STRANKARSKO NEVEZANI, PRIPADNIKI SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI ZA

dr. Kurta Steyrerja

Podpisani podpiramo ob letošnjih predsedniških volitvah kandidata naprednih demokratičnih sil, dr. Kurta Steyrerja.

To še toliko bolj utemeljeno, ker je dr. Steyrer v dosedanji dejavnosti pokazal široko privrženost načelom demokracije, enakopravnosti in antifašizma. Ponovno pa je izpričal tudi razumevanje za narodnostne manjšine. Na obisku na Južnem Koroškem je dejal, „da zanj toleranca – predvsem v manjšinskem vprašanju – ni samo fraza“.

Stern Franc, Miklavčev.

Ojster Georg, Obirsko, Železna Kapla.

Osojnik Vera, Lepena, Železna Kapla.

Osojnik Franc, Lepena, Železna Kapla.

Osojnik Katharina, Lepena, Železna Kapla.

Blajs Ernst, Lepena, Železna Kapla.

Blajs Karolina, Lepena, Železna Kapla.

Blajs Marija, Lepena, Železna Kapla.

Rozman Albert, Lepena, Železna Kapla.

Osojnik Fridi, Lepena, Železna Kapla.

Ošina Willi, Železna Kapla.

Zupanc Breda, Železna Kapla.

Kuchling Lotte, Železna Kapla.

Haderlap Silvija, Železna Kapla.

Cerne Irma, Železna Kapla.

Boštjančič Rezi, Bilčovs.

Einspieler Jozefina, Zg. Vesca.

Hedenik Robert, Velinja vas.

Ogris Hanzi ml., Bilčovs.

Ogris Kati, Bilčovs.

Kropivnik Rina, Bilčovs.

Maierhofer Maria, Kajaze.

Reichmann Josef, Moščenica.

Reichmann Agnes, Moščenica.

Urschitz Traudi, Kajaze.

Weber Miha, Želuče.

Standman Irmi, Moščenica.

Bister Ana, Moščenica.

Ogris Magda, Bilčovs.

Schönlieb Rudi, Bilčovs.

Kruschitz Loni, Moščenica.

Benetik Vili, Podjuna.

Preschern Brigitte, Železna Kapla.

inž. Kuchar Peter, Železna Kapla.

Kuchar Bojan, Železna Kapla.

Ogris-Martić, Angela, Bilčovs.

Jesenko Marija, Bilčovs.

Ogris Tomi, Bilčovs.

Blatnik Hubert, Kajaze.

Ogris Hanzi, Bilčovs.

Boštjančič Joško, Bilčovs.

Lesjak Thomas.

Rutnig Walter.

Einspieler Marjan.

Male Michael, Sele Zg. Kot.

Mlečnik Zdravko, Sele Zg. Kot.

Mlečnik Traudi, Sele Zg. Kot.

Bradač Blažej, Sele Sr. Kot.

Oraže Jožef, Sele Zg. Kot.

Oraže Jožefa, Sele Zg. Kot.

Vavti Valentin, Pliberk.

Germ Herman, Nonča vas / Pliberk.

Germ Marta, Nonča vas / Pliberk.

Pirker Eva, Drveša vas / Pliberk.

Pirker Karl-Heinz, Drveša vas / Pliberk.

Wulz Claudija, Pliberk.

Wieser Maria, Zg. Rute / Radiše.

dr. Ogris Igor, Celovec.

Walter Franc-Josef, Lipica / Radiše.

Povše Neži, Tuče / Radiše.

Povše Rudi, Tuče / Radiše.

Schiemann Ani, Tuče / Radiše.

Pichler Simon, Kozje / Radiše.

Ogris Martin, Kozje / Radiše.

Ogris Simon, Kozje / Radiše.

Ogris Anisia, Kozje / Radiše.

Pisjak Bartl, Tuče / Radiše.

Pisjak Elisabeth, Tuče / Radiše.

Hribnik Janez, Tuče / Radiše.

Hribnik Johann jun., Tuče / Radiše.

Wieser Nuži, Zg. Rute / Radiše.

Pisjak Janez st., Verouce / Radiše.

Pisjak Janez ml., Verouce / Radiše.

Rogaunig Lambert, Radiše.

Lampichler Thomas, Rute / Radiše.

Ogris Tomaž, Celovec.

Morda še ne veste...

...da usnjeno pohištvo in usnjene predmete morate včasih zdrgniti s koščkom limone.

...kako korenčkov sok neverjetno osvežuje ten. Korenje na drobno zrežite in mu primešajte lanolin. Dobili boste zmes, ki je po gostoti podobna testu za palačinke. Po 20 minutah se umijte z mlačno vodo.

...da podplati novih čevljev ne bodo drseli, če jih natrete s surovim krompirjem.

...da bodo roke nežnejše in bolj bele, če jih boste enkrat na teden oprali v dobro osoljeni vodi.

...da madeže laka lahko odstranite, če jih namažete z acetonom, pritisnite nanje pivnik in potem postopek še nekajkrat ponovite.

organizem ni več tako odporen. Prav zato je večina ljudi prav na začetku pomladi glede zdržljivosti na najslabšem.

Z medicinskega stališča je hvale vreden zimski dopust. Potrebuje ga tudi človek, ki se redno ukvarja s športom. Med zimskim dopustom, ki naj bi bil aktiven, se organizem oboroži za čas, ki prihaja, tako da je na začetku pomladi že pripravljen na burne spremembe. Tek na smučeh je čedalje bolj priljubljen šport, in to ne brez razloga.

Nikar naj kdo ne reče, da mu pihamo na dušo, češ naj bi se za vsako ceno zagnal na smuči. Če se prej ni ukvarjal s športom, si ne sme zastavljati previsokih ciljev. Kdor se bo prehudo naprezal, ne bo postal čil in zdržljiv, ampak bo utrujen, vse ga bo bolelo, minila ga bo sleherna volja do športa. Pravzaprav je bridko res, da je treba že po desetih dneh, ki minejo v brezdelju, brez telesne vadbe, vse utrjevanje začeti znova.

Spomladi bo tek na smučeh zamenjal jogging. Najprej prehodite progo, ki jo nameravate preteči. Tempo stopnjajte iz dneva v dan, dokler ne boste tako utrjeni, da jo boste lahko s kratkimi počitki brez hujšega napora pretekli. Nabirali si boste zdržljivost in naposled boste zmogli pravilno in brez počitkov preteči vso progo.

Drugim bi bolj prijal drugačen režim: vsak dan, takoj ko vstanete, si privoščite deset minut telovadbe ali poluren sprehod, na katerem se pošteno segrejete. Potem zlezite pod prho in se prhajite izmenoma s toplo in z mrzlo vodo, vmes pa se krtačite – vsi gibi naj bodo usmerjeni proti srcu.

So izjeme, ki s športom ne marajo imeti opravka. Spomladansko krizo jim bo pomagalo premestiti troje ukrepov: obiskujte prijatelje, naložite si veliko dela, kadar pa je zadeva res brezupna, vas morda izvleče nova ljubezen.

PODPISANI, PRIPADNIKI SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI NA KOROŠKEM, ZA

Fredo Meissner-Blau

Predstavniki avstrijske oblasti prav v manjšinski politiki kot tudi v drugih vprašanjih, ki zahtevajo značajnost in osebni angažma, vedno bolj opuščajo demokratična in napredna načela politike.

Fredo Meissner-Blau predstavlja angažirano in odločno protitež tem nerazveseljivim tendencam.

Miha Pasterk, Kokje, Rudi Vouk, Dobrla vas, Maria Dobernigg, Sreje, Annemarie Kropivnik, Slovenji Plajberk, Neva Breznik, Celovec, Herta Kienreich, Celovec, Gerda Jaeger-Amenitsch, Celovec, Franci Rulitz, Kotmara vas, Franc-Jozef Smrtnik, Korte, Šimen Laussegger, Slovenji Plajberk, Marko Wieser, Slovenji Plajberk, Matevž

Wakounig, Sveče, Milka Hudobnik, Nonča vas, Gabi Gröblacher, Reka, Emil Kristof, Celovec, Emil Wieser, Čahorče, Helga Mračnikar, Plešerka, Vinko Wieser, Čahorče, Franci Tomažič, Sentvid v P. Marija Zeichen, Dunaj, Regina Smrtnik, Obirsko, Hanzi Tomažič, Sentvid.

Koroška enotna lista o volitvah

V zaključnem poročilu Koroške enotne liste o njenih pogovorih s predsedniškimi kandidati (dr. Kurtom Steyrerjem, dr. Kurtom Waldheimom in Fredo Meissner-Blau) lista ugotavlja, da je kandidata informirala o zahtevi po javnih otroških vrtcih, o boju za skupno šolo ter o problemih južnokoroškega prostora. Koroška enotna lista zaključno ugotavlja, da so posamezni pripadniki narodne skupnosti demonstrativno pristopali volilnim komitejem večinskih kandidatov in pravi „Zavedni koroški Slovenci imajo izbiro le med tremi kandidati“. (Kdo je tretji? Ured.). Med mlajšimi in mobilnimi volilci v vrstah slovenske narodne skupnosti pa uživa po oceni KEL Freda Meissner-Blau velik ugled, kar je pokazala tudi zadnja razprava na deželnem posvetu KEL.

Zaključno pravijo: „Dosedanje volitve so pokazale, da so koroški Slovenci zreli volilci, ki se v vedno večji meri želijo otestiti varuštva večinskih strank. Sprejemljivi so za tokove novega časa, ki jih želijo sodelovati. Iz tega vidika in iz vidika odnosa do manjšin, ki ga imajo posamezni kandidati, bodo volilci tudi 4. maja potegnili konsekvence.“

DPK: „Neveljavno ali sploh ne voliti...“

„Vsebinska volilna agitacija je razvrednotila letošnje predsedniške volitve. Zato brez ozira na lastno strankarsko povezanost ali nevezanost pri teh volitvah ne bomo podprli nobenega kandidata. Glavni bomo ali neveljavno ali pa se teh sramotnih volitev iz protesta sploh ne bomo udeležili“, ugotavlja večina uredniškega kolektiva „Društva prijateljev Klavdiva“.

Pravijo, da ne vidijo nikakršnega vzroka podpreti kandidata ene teh strank, – ki skupaj s FPÖ in heimatdienstom pripravljata nacionalno in jezikovno ločitev otrok v ljudskih šolah, ki se ne ograjujeta od nacistične preteklosti na podlagi antifašistično-avstrijskih stališč. Tudi ne podpirajo alternativne kandidatke. V izjavi ugotavljajo: „Čeprav se je F. Meissner-Balu izrekla proti Scrinzijevemu političnem profilu – Waldheim in Steyrer o tem molčita –, velja za vse tri, da nobeden izmed njih ne osporava Scrinzijeve kandidature, čeprav se Scrinzi sam odkrito postavlja proti avstrijski naciji, proti pravicam narodnih manjšin, in se opira na neonacistične sile in skupine.“

ZSO ne daje posebnega proglasa

Zveza slovenskih organizacij, katere osnovna naloga je združevati pripadnike slovenske narodne skupnosti v delovanju za doseg narodnostnih pravic, ne smatra za potrebno, da bi ob letošnjih predsedniških volitvah izdala poseben proglas za enega izmed kandidatov. Posamezniki znotraj in izven ZSO so se opredelili za dva kandidata, ki ju podpirajo (med drugim tudi s proglasoma na tej strani).

Izjavo ZSO ob predsedniških volitvah preberite na 1. strani.

Slovenska študijska knjižnica priporoča sledeče knjige s področja zdraviloslovja

KANCLER K.: **Pot do zdravja:** rastlinski priročnik iz bogate zakladnice ljudske medicine. – Mb: Obzorja. – 251 str.: barvne ilustr. – (Slovenski dom; 6)

MESSEGUE M.: **Narava ima vselej prav:** skrivnosti o zdravju in lepoti. – Lj.: Cankarjeva založba. – 198 str.

MESSEGUE M.: **Zelišča za zdravje:** zeliščarski vodič za vsak dan. – Lj.: CZNG. – 342 str., ilustr.

NEUTHALER H.: **Zdravilna zelišča:** opis pravičnega zdravljenja z zdravilnimi rastlinami. – Trst: Založništvo tržaškega tiska. – 485 str., barvne ilustr.

PRAPROTNIK N.: **Zdravilne rastline:** obširen pregled zdravilnih rastlin. – Lj.: Prirodoslovni muzej Slovenije. – 130 str., barvne ilustr.

SMERDU F.: **Zdravje iz rastlin:** kratek pregled o delovanju in uporabi zdravilnih rastlin. – Lj.: Prešernova družba. – 195 str., barvne ilustr.

VIDMAJER J.: **Zelišča, čaji in kozmetika:** knjiga o zeliščarstvu in zdravilnih rastlinah. – Lj.: Cankarjeva založba. – 325 str., barvne ilustr.

WEISS R. F.: **Sodobno zdravljenje z rastlinami.** – Lj.: Državna založba Slovenije. – 247 str., ilustr.

WILLFORT R.: **Zdravilne rastline in njih uporaba:** leksikon ljudskega zdravilstva. – Maribor: Obzorja. – 507 str., barvne ilustr.

0. Uvodne misli

V tako imenovanem javnem mnenju, točneje, v zavesti povprečno izobraženega evropskega človeka so slej ko prej razširjena razna negativna mnenja o dvojezičnosti, ki bi jih lahko strnili v naslednje ugotovitve:

- dvojezični otroci
- so preobremenjeni s tem, da se morajo istočasno učiti dva jezika
- se niti prvega niti drugega jezika ne naučijo kot je treba
- zaostajajo v osebnem jezikovnem razvoju
- zaostajajo pri razvijanju inteligence in kognitivnih sposobnosti
- jezikovno in tudi sicer niso kreativni
- nimajo fantazije in so čustveno zavrti
- so brez orientacije, labilni in pasivni v svojem obnašanju
- so površni
- niso odkriti, so zahrbtni, preračunljivi in lažnivi
- imajo manjvrednostne komplekse
- pogostjo jecljajo, so levični in nerodni
- so osebno razcepljeni, neuravnovešeni, nagibajo k shizofreniji
- nimajo maternega jezika
- so izkoreninjeni in nimajo domovine.

Podobna stališča so – kajpak v potenceirani obliki – prisotna tudi v ocenah (zgodnjeotroške) večjezičnosti.

Večino navedenih „ugotovitev“ bomo že na prvi pogled lahko spoznali kot predsodke, ki izvirajo iz ata-

Dr. Erik Prunč

Problemi zgodnjeotroške večjezičnosti

Obiskovalcem 17. koroških kulturnih dnevov je še v spominu dvoletni Luka, ki je brez težav govoril slovensko, hrvaško in nemško. Z otroško lahkotnostjo in igrivostjo je prevajal tisti za svoja leta obilni jezikovni zaklad iz enega jezika v drugega. Z videodokumentacijo je namreč predavatelj dr. Erik Prunč na prepričljiv način predstavil praktične izkušnje z večjezično vzgojo otroka.

S predavanjem o „problemih zgodnjeotroške večjezičnosti“, ki ga je za objavo v Slovenskem vestniku še nekoliko predelal, predvsem razširjeno pravljico o „škodljivosti“ večjezičnosti. V zaključku svoje razprave, ki jo bomo objavljali v nadaljevanjih, ugotavlja Prunč med drugim, „da je bila prav večjezičnost eden odločilnih dejavnikov za sorazmerno hiter kognitivni (umski) in jezikovni razvoj otroka.“

Uredništvo

vistične sfere strahu pred tujim in neznanim, dobršen del je pogojen v raznih nacionalizmi in poskusih izključno večinsko usmerjenih držav, da nivelirajo vsako individualno, predvsem pa kulturno in jezikovno fiziognomijo svojih občanov. (Najbolj tipična in najmanj prikrita je bila v tem pogledu teorija ameriške jezikovne in kulturne politike, ki se je kaj rada posluževala krilatice „melting-pot of nations“). Dejansko pa se je za to krilatice skrivalo stremenje ameriške države po uniformiranju državljanov, po njegovi instrumentalizaciji, kar naj bi državi nudilo boljše osnove za izgrajevanje svoje civilizacijske,

obenem pa seveda tehnološke, vojaške in politične nadmoči. Cena s tem doseženega, zgolj civilizacijskega napredka pa ni bila samo nivelizacija vseh imigracijskih, ampak tudi domala popolno uničenje ali vsaj marginalizacija vseh predkolumbovskih kultur). Žal pa je nekaterim teh rpedosodkov botrovala in jim sledila tudi znanost. Predvsem v znameniti diskusiji o vplivu dvojezičnosti na kognitivni razvoj otroka.

V pogojih globalnega sosodstva, v katerih v enem dnevu s splošno dostopnimi prometnimi sredstvi zlahka prepotujemo dve, tri ali celo več jezikovnih področij in se z razpo-

ložljivimi komunikacijskimi sredstvi v nekaj sekundah lahko povežemo skoraj z vsako točko naše zemeljske oble, v pogojih časovno omejenih (predvsem turizem in delavci, začasno zaposleni v tujini) in časovno neomejenih (socialna in politična emigracija) mednarodnih migracij doslej neznanega obsega, v času, ko so tudi doslej bolj ali manj enojezične družbe nenadoma konfrontirane s konfliktnim potencialom socialno neobvladane in jezikovno neurejene večjezičnosti, se – vsaj v razvitejših družbah – tako s političnega kot tudi z jezikoslovnega, predvsem pa s sociolingvističnega vidika postavlja vprašanje večjezičnosti povsem drugače:

Spor o tem, ali dvojezičnost pozitivno ali negativno vpliva na človekov emotivni, kognitivni, jezikovni in osebnostni razvoj, ki je bil dolgo v ospredju diskusije o dvojezičnosti, so danes zamenjala naslednja spoznanja:

1. Vprašanje, ali je dvojezičnost za neko jezikovno skupnost smotrna ali slaba, je vse bolj porinjeno v ozadje. Spričo komunikacijskih potreb globalnega sosodstva je dandanašnji najti le malo družb, ki bi lahko izhajale brez dvojezičnosti.

Edina alternativa vse večji stopnji dvo- in večjezičnosti v svetu je namreč jezikovna hegemonija enega,

Dr. Erik Prunč je docent na graški univerzi.

v najboljšem primeru dveh ali treh jezikov, kar pa se zaradi povezanosti informacijskih sistemov z osnovnim človeškim medijem sporazumevanja, jezikom, lahko sprevrže tudi v usodno neravnotežje na področju informiranja. Država, ki na vseh nivojih daje prednost enojezičnosti, se sama onesposablja za mednarodno menjavo informacij in dobrin.

Tudi znotraj držav povzroča izključno uveljavljanje večinskega, po navadi obenem tudi „državnega“ jezika zaradi zgoraj navedenih razlogov po eni strani vse bolj številčne, po drugi strani pa zaradi zgrešene jezikovne politike vse bolj porinjene na obrobje socialnega in političnega dogajanja, se s tem ustvarja dodatni konfliktni potencial.

(se nadaljuje)

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 2. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Kaj se je zgodilo na gradu Wildberg – 12.05 Pionirji tujeskega prometa – 13.05 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Niklaas, otrok iz Flandrije – 17.30 Levo od pingvinov – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Primer za dva – 21.20 Modna revija z reklamo – 21.25 To so bili časi – 22.05 Peeping Tom / Oči strahu – 23.50 Poročila.

Sobota, 3. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Karolina pleše iz vrste – 12.15 Nočni studio – 13.20 Poročila – 14.35 Epilog – 15.55 Stvarstvo: četrti dan – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Obiskovalci – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Risanje – sikanje – oblikovanje – 17.30 Mr. Merlin – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Najboljše iz serije „Weana Gmüat“ – 18.50 Župnik Josef Toriser odgovarja – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Večkrat se zgodi nepričakovano – 21.00 31. evrovizija Song contest 1986 – 23.30 Poročila.

Nedelja, 4. 5.: 11.00 Vzhodni studio – 12.00 Orientacija – 14.00 Mož za Miljo – 15.25 Tao Tao – 15.50 Mizica pogri se – 16.15 Bravisimo – 17.00 Volitve za zveznega prezidenta – 17.10 Tom & Jerry – 17.35 Volitve zveznega prezidenta – 18.05 Silke iz Avstrije – 18.30 Volitve zveznega prezidenta – 19.25 Govori župnik dr. Martin Boltz – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Slovesnost v divjini – 21.50 Volitve zveznega prezidenta – 22.20 Tako imenovani slučaj – 23.05 Nočni studio – 0.10 Poročila.

Ponedeljek, 5. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 TV kuhinja – 10.00 Šolska TV – 10.30 Drug mož, druga žena – 12.40 Živalski raji – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Calimero – 17.30 Heidi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Ceste San Francisa – 22.05 Vojna bombnikov – 23.45 Poročila.

Torek, 6. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Avstrija II – 12.00 Pelikani – 12.05 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.15 Dallas – 22.00 O filmu – 22.45 Petrocelli – 23.30 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 2. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Lunino tele – 12.10 Inozemski report – 13.00 Poročila – 16.30 Fundament – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Risanka – 17.30 Kamen Marka Pola – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dekliška leta kraljice – 22.05 Formula smrti – 23.40 Sydney Pollack – 0.35 Poročila.

Četrtek, 8. 5.: 14.35 Smejoči dediči – 15.50 Risanka – 16.15 Teči, Rebeka! – 17.30 Luč iz palete – 18.15 Mož, ki kuka skozi okno – 19.00 Silke iz Avstrije – 19.25 Govori msgr. Josef Eichinger – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Dunajski gizdalini – 22.20 Formula smrti – 23.45 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 2. 5.: 16.20 Poldark – 17.10 Zgodovina pomorstva – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Najlepše otroške pesmi – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Seksualno zapeljevanje – 21.00 Novo v kinu – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šport in poročila.

Sobota, 3. 5.: 15.20 Dva x sedem – 15.45 Računalniški tečaj – 16.15 Domaše počutje v velemestu – 17.00 Poti divjadi – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Panoptikum – 18.25 Nogomet – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Kagemusha – senca bojevnika – 22.50 Šport – 23.25 Columbo – 0.35 Poročila.

Nedelja, 4. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Puccini – 11.25 V sencji palač – 11.30 ORF stereo koncert – 14.30 Športni popoldan – 16.15 Produkcija predarškega studia – 17.00 Volitve zveznega prezidenta – 17.10 Robert Schumann – pevska runda op. 39 – 17.40 Klub seniorjev – 18.30 Okay – 19.25 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Zaklad iz Sierra Madre – 22.20 Dinastija – 23.05 Solid Gold – 0.10 Poročila.

Ponedeljek, 5. 5.: 17.30 Mi ljudje – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Najlepše otroške pesmi – 19.30 Čas v sliki – 20.15 100 karatov – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šiling – 22.05 Nostalgijska – 0.05 Poročila.

Torek, 6. 5.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Policijska inšpekcija 1 – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Najlepša otroška leta – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Vstajenje ali korektni mož – 21.00 V sencji palač – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Klub 2 in poročila.

Sreda, 7. 5.: 17.00 Vedno ta televizija... – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Zaupna divjina – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Najlepše otroške pesmi – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Nogomet – 22.00 Kulturni žurnal – 22.10 Dokumentacija – 22.55 Down in the valley – 23.50 Poročila.

Četrtek, 8. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Zakaj to življenje? – 10.30 Iz maneže – 18.00 Sto mojstrov in – 16.15 Robert Schumann – pesnikova ljubezen – 16.50 The Big beat II – 17.35 Kapitan Nemo – 19.15 Najlepše otroške pesmi – 19.25 Bavarske dragocenosti – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Napolnjen vinska klet – 20.15 Kamp – 22.15 V sencji palač – 22.20 Nastop – 23.50 Poročila.

TV LJUBLJANA

Petek, 2. 5.: Poročila – 9.05 Zvezdica zaspanka, predstava lutkovnega gledališča Ljubljana – 10.15 Maček Muri, otroški musical – 11.05 Divje in lepe, francoski mladinski film – 12.30 Poročila – 12.35 Rezerviran čas – 14.45 Beli delfin, francoska risana nadaljevanka – 15.00 Merlin, konec nemške nadaljevanke – 15.25 Zagorski blues, dokumentarna oddaja TV Zagreb – 16.10 Poročila – 16.15 Naša pesem – Maribor 86, reportaža – 16.45 Tito od blizu, TV Sarajevo – 17.15 Južnjak, ameriški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Prvomajski nagajenci – 19.30 Dnevnik – 19.53 Vreme – 20.00 Avtomanijska: angleška dok. nanizanka – 20.30 Bergerac, angleška nanizanka – 21.30 Idealni par, ameriški film – 23.20 Poročila.

Sobota, 3. 5.: 8.00 Poročila – 8.05 Moj dedek je bil partizan – 8.25 Na črko, na črko, nanizanka TV Beograd – 8.55 Regrat lučka – 9.10 Slovenske ljudske pravljice: O mladeniču, ki je grah pobiral – 9.25 Ex libris M & M – 10.25 Naša pesem – Maribor 84 – 10.55 Slovenski ljudski plesi: Primorska – 11.25 Na poti v inovacijsko družbo: Organizirano ustvarjalno delo in inovacije – 11.55 Avtomanijska: ponovitev angleške dokumentarne serije – 12.20 Poročila – 15.55 Poročila – 16.00 Bustrov svet, danski mladinski film – 17.25 Tito od blizu, TV Sarajevo – 18.25 Na zvezi, oddaja za stik z gledalci – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – turistični globus – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Cerro torre, reportaža – 20.55 Bergen: izbor popevke evrovizije, prenos – 23.45 Poročila.

Nedelja, 4. 5.: 8.55 Poročila – 9.00 Živ žav – 9.50 Merlin, nemška nadaljevanka – 10.15 A. Ivanov: Večni klic, sovjetska nadaljevanka – 11.25 Čez tri gore: Mariborski oktet – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 13.50

Informacija je več kot senzacija

Novega naročnika/novo naročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache
Tiskovina

P. n.

SLOVENSKI VESTNIK

Postfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/Celovec

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Tel. (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33
Teleks 42 20 86 sndk a.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Prvaki smo! Slovenski šahisti bodo napredovali iz drugega v prvi razred

Preteklo nedeljo se je uresničila največja želja igralcev šahovskega društva Slovenske športne zveze: s prvim moštvom smo postali prvaki v 2. razredu-vzhod koroškega šahovskega prvenstva. S tem smo slovenski šahisti prvič osvojili naslov prvaka in bomo v naslednji sezoni igrali v 1. razredu, kjer šahirajo tudi že Kapelčani (SŠK „Obir“).

Prvenstvo do zadnje minute ni bilo odločeno. Po „vohunih“, ki smo jih poslali v Šentvid na tekmo med prvouvrščenimi domačini in tretjevrščno ekipo iz Gospe Svete, smo zvedeli, da se je to srečanje končalo s (z naše strani težko pričakovanim) porazom Šentvidčanov. Za prvo mesto nam bi torej zadostoval vsak izid, s katerim premagamo Raiffeisen. Tedaj pa je stalo šele 2:2. **Lojze Gallob** je proti bivšemu igralcu državne lige spregledal kvaliteto in se je moral kaj kmalu vdati. Še hitreje je končal **Branko Kolter**: v 14. potezi je zagrozil nasprotniku z matom, nakar je le-ta takoj klonil. **Ivan Lukan** in **Gorazd Živkovič** sta po hudem boju končala svoji partiji z remijem. Z ravnateljem Ivkom Fermom pa sva še igrala: Fermu se je obetal gotov poraz, saj je imel dva

kmeta manj; jaz pa sem za totalno blokado kmetov čakal na zanesljiv remi. Samo pol točke pa bi bilo za zmago tekme premalo, padli bi celo nazaj na tretje mesto! Torej sva se z Ivkom priborila do kontrole časa in po petdesetih potezah ter petih urah igranja prekinila najini partiji za polurno analizo. V moji partiji sem z zadnjo potezo pred prekinitvijo žrtvoval lovca, da sem po nadaljevanju partije prodril z damo v nasprotnikov tabor. Rezultat te akcije: pet potez pozneje mi je nasprotnik čestital k polnemu uspehu... Čudežne stvari pa so se dogajale v ravnateljstvi partiji – naš trener in mentor, bivši koroški prvak **MK Jurij Deisinger** je po temeljiti analizi našel zanesljivo pot do remija! Razočarani naprotnik tega ni in ni mogel verjeti in je igral tako dolgo, dokler

PRVAKI V DRUGEM RAZREDU SO POSTALI IGRALCI SŠZ: (stojijo) Branko Kolter, sekcijski vodja Ivan Lukan, Ivko Ferm, Franci Rulitz; (sedijo) Gorazd Živkovič, Tončka Einspieler, Lojze Gallob. DRUGO MESTO V TRETJEM RAZREDU SO OSVOJILI (desna slika): (Stojijo) Franci Rulitz, Mirko Laubegger, Peter Waldhauser, Joži Amrusch; (čepita) Josko Pack in Herbert Rulitz; vodi jih Ivan Lukan (stoji zadaj).

Mnogostranski SŠK Obir

Ob navzočnosti okrajnega zastopnika ASKO Velikovec g. Gottfrieda Haffnerja in zastopnika Slovenske športne zveze, domačina Francija Sterna, je bil v soboto 19. 4. 1986 v Železni Kapli občni zbor Slovenskega športnega kluba „Obir“.

Novi in stari predsednik mag. Mirko Oraže je nakazal pomembnost SŠK-ja za slovensko narodno skupnost in za občino. S skankanjem, sankanjem, namiznim tenisom, šahom in karatejem vsi aktivni člani na tekmah širom Avstrije nosijo s sabo geslo „Dober večer sosed – Guten Abend Nachbar.“ Oraže je poudaril, naj so vsi člani ponosni na slovenski športni klub, ki ga na Koroškem povsod priznavajo, klub pa je pomemben tudi za narodno zavest.

Tajnik dr. Avgust Brumnik je poročal, da je zagotovljena izgradnja 50-m skakalnice na zemljišču pri Boštelnu, treba je še komisionirati in poleti krepko prijeti za delo. Poročal je tudi o uspehih sankarskih prireditvah v Lobniku in o tem, da je SŠK pri Posojilnici zaprosil za uporabo prostora.

Blagajnik Joško Maloveršnik je dejal, da je pri teh številnih sekcijah, denar še vedno problem. Predvsem tekme skakalcev in sankarjev po Avstriji in v inozemstvu so finančno zahtevne. Zato je blagajnik upravičeno kritiziral župana, ki je klubu že večkrat obljubil podporo, a jo dobivlja še vedno le v višini 1.000.- šilingov. Temu nasproti dobi NK Železna Kapla vsote, ki grejo do višine 100.000.- šil. Treba se je vprašati kako je to mogoče.

Iz poročil sekcij je bilo razvidno, da je Štefan Hribar branil naslov koroškega šolarskega prvaka, sankasi pa so imeli delne uspehe (Regina Smrtnik, ki je bila že v avstrijskem kadru, se je poškodovala in žal ne bo več tekmovala). V namiznem tenisu in pri šahistih pa so zaradi odsotnosti študentov in pomanjkanja igralcev deloma problemi. Razvija se sekcija karateja pod vodstvom Karla Juriča.

Kritike je bilo v zvezi z uporabo kombija, predlagali pa so razširitev snemanja z video-napravo na vse sekcije. (Po zapisu OJC).

ČLANI PODJUNSKEGA RIBIŠKEGA KLUBA so se minulo nedeljo zbrali na občnem zboru v Kulturnem domu v Šentprimozu. Njih največji problem je pomanjkanje lastnega ribolovskega področja. Za predsednika je bil izvoljen Milan Wutte, za podpredsednika Franci Koncilija, tajnik je Jože Krasnik, njegov namestnik Andrej Mitsche, blagajniške posle pa vodi Beno Kraut. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik ribiške zveze Slovenije Jože Hartman.

Piše Franci Rulitz

na šahovnici nista bila samo še oba kralja in skakač: neodločeno in končni izid 3,5:2,5 za SŠZ Cartrans I. Ob devetih zjutraj smo tekmo začeli, ob pol štirih popoldan smo bili prvaki!

Končna uvrstitev v 2. razredu-vzhod Koroškega šahovskega prvenstva 1985/86

1. SŠZ Cartrans I	11	9	1	1	64,5
2. SCA Šentvid III	11	9	1	1	63,5
3. Gospa Sveta II	11	10	0	1	62,5
4. BSG Raiffeisen	11	7	0	4	54

Takole so točkovali za prvo moštvo SŠZ: Franci Rulitz 8,5 točk iz enajstih partij na tretji deski. Ivko Ferm 7,5 (10) / 4. deska, Gorazd Živkovič 7,5 (11) / 2. deska. Branko Kolter 7 (10) / 5. deska. Lojze Gallob 6,5 (10) / 1. deska. Ivan Lukan 6 (10) / 6. deska.

Po enkrat so na 6. deski igrali tudi Mirko Laubegger (1), Herbert Rulitz (1), Joži Amrusch (0,5) in Robert Hedenik.

Šah: Poraz Obirčanov

2,5:5,5 so podlegli slovenski šahisti iz Železne Kaple v zadnjem kolu prvega vzhodnega razreda proti Wickersdorfu II. „SŠK-jevci“ so petkrat remizirali – Ramaš (1. deska), Jammer (3.), Stošier (4.), Haderlap (5.) in Hanscho (6.) – in se trikrat vdali. Manjkala sta Justin Polanšek in Mirko Osojnik, tako ni bilo izgledov niti za remi.

NOGOMETNI TERMINI

v nedeljo 4. maja 1986

ob 16.00 uri Sele – Ruda

ob 17.00 uri SAK – Lienz

(ASV igrišče)

ob 15.15 SAK pod 23 – Lienz pod 23

ob 17.30 Šmihel – Treibach

Kratke športne vesti – Termini

- **Vzhodna spodnja liga:** Velikovec proti Sele OBIR 3:2 (2:1), Vrba proti Šmihel 0:3 (0:2)
- **1. razred C:** Kriva Vrba – Bilčovsu 0:7, (Bilčovs je na 3. mestu), Kotmara vas – Vetrinji 0:0
- **1. razred D:** Globasnica – Sinča vas 0:0, Žitara – St. Stefan 2:1, Klopinsko jezero – Železna Kapla 1:1 (1:0)
- **Alpski klub „Obir“** na Obirskem vabi na pomladanski ples, v soboto 10. 5. 1986 ob 20.30 uri pri Kovaču na Obirskem. Za ples igra „Trio Agaton“
- **Biljard:** Gusti Serajnik, ki se je kot edini član Slovenskega biljardskega kluba / Cartrans udeležil tekem za koroško biljardsko prvenstvo posameznikov, se je kvalificiral med tiste igralce, ki bodo v naslednjih tednih borili za naslov prvaka.

ŠPORTNI VESTNIK

SAK: Važna zmaga proti ASK

4 gole v zadnjih dveh igrah je prispeval Velik (na sliki: tekma proti Pliberku). Nevaren je z glavo in z nogo. Odličen je bil tudi Ratajec, ki je dobro podajal.

Z uspehom proti celovškemu ASK-ju (2:0) je Slovenski atletski klub nekoliko izboljšal skromno vigradno bilanco: v šestih tekmah je dosegel 5 točk in razmerje golov 9:10. Toda v derbijih (sem štejeta tekmi proti Pliberku in ASK) je SAK dosegel zadovoljive rezultate (4:2 in 3:3 proti Pliberku ter 3:0 in 2:0 proti ASK-ju). Izhodišče pred sobotnim derbijem je bilo sledeče: zadnjevrščen ASK je nujno potreboval točke, zato je napovedal neusmiljeno borbo. SAK pa ni smel izgubiti, ker hoče doseči mesto za CUP.

Za ta važen spopad je trener Jagodič s samim seboj vred spravil na noge komaj enajst nogometašev. Miha Kreutz in Mario Pihorner sta zaradi prekrškov morala pavzirati, medtem ko je Mladen Jovičević poškodovan. Med tekmo se je poškodoval še Ivan Ramaš, tako sta prišla do prvega nastopa v koroški ligi izmenoma tudi Miha Stern in Jurij Perč. Vendar SAK se je v stiski dobro znašel. Igral je brez tveganja, kajti v skrajnem primeru je bil cilj neodločen izid.

Domačini so po sili napadali, a povsem neučinkovito. Predodločilnega pomena je bil odstop njihovega najnevarnejšega napadalca Hanserja – zaradi poškodbe. Do tega trenutka je bila igra izenačena.

V 30. minuti: točna podaja Jagodiča Ratajcu, ta preigra svojega nasprotnika in centrira Veliku na glavo – gol, kajti Marjan Velik take priložnosti ne izpusti. 1:0 za SAK in veseli obrazi v slovenskem taboru.

Po odmoru so se Sakovci v pravem smislu razigrali. Predvsem napadalcji so bili zelo dobro razpoloženi. Marjan Velik in Zlatko Ratajec sta po volji preigrala nasprotna branilce. Kmalu sta odločila tekmo, na isti način kot pri prvem голу. Ratajec je ponovno „eksploziral“, preigral vse in žogo podal visoko v kazenski prostor. Velik je že čakal na pravem mestu in nato premišljeno in neubranljivo posk-

rbel za odločitev. 2:0 in njegov drugi gol z glavo v tem spopadu. Marjan Velik je v super-formi. Načelno pa je treba pohvaliti celotno moštvo, ki se je borilo taktično pametno, disciplinirano in nenazadnje požrtvovalno. Druga zmaga vigradi je bila vsekakor zaslužena.

Postava: Rauscher; Woschitz, Stern, Lampichler, Sadjak; Ramaš, Jagodič, Preschern; Ratajec, Velik, Polanšek (menjava: M. Stern in J. Perč).

Včerajšnje tekme SAKa proti Šmohoru seveda še nismo mogli upoštevati. Prav tako tudi ne drugih nadomestilnih tekem iz ostalih razredov.

Koroška liga

Senzacija na vrhu lestvice. V derbiju kola je novinec **Obervellach** na tujem pred 1500 (!) gledalci presenetil Oblakovo ekipo z 2:1 (0:1). Hartlieb je z dvema goloma v dveh minutah uničil vse upe Tržanov. Z zmago nad Magdalenom je Matrei že zmeraj v vodstvu. SAK je popravil položaj na lestvici za eno mesto, ker so Breže remizirale. Pliberk je ponovil rezultat prejšnjega tedna, ker je v zadnji minuti izenačil proti Brežam (3:3)! Vrstni red zadnjih treh je ostal nespremenjen (SCA Šentvid, Magdalen in ASK) ker so vsi izgubili.

Izidi 19. kola: Trg : Obervellach 1:2 (1:0), Magdalen : Matrei 1:2 (1:1), Lienz : SCA Šentvid 4:0 (2:0), ASK : SAK 0:2 (0:1), Pliberk : Breže 3:3 (0:1), WAC : Mostič 1:1 (1:0), Irschen : Šmohor 2:0 (1:0).

Pismo bralca

Železna Kapla tokrat osvetljena z drugo lučjo

Kot navadno sem prebral tudi prejšnji petek najprej Slovenski vestnik. Pa sem koj zagledal zanimiv naslov „FPÖ / EL / KPÖ v skupni luči“. Prva misel ob takem naslovu: ali se ljudem že popolnoma blede? Z začudenjem pa zagledam podpis Mihe Kuharja. Je to mogoče? Podpis mojega prijatelja, tako si pač mislim, saj sva pred 32 ali 33 leti (skupno z njegovim bratom Petrom in drugimi) obnovila SPD Zarjo in od tistega časa naprej tudi oba pojeva v Zarjinem zboru. Zato si skoraj ne morem predstavljati, da bi bile te ugotovitve oz. trditve popolnoma njegove. Sumim, da to je le sad njegovega strankarskega šefa, župana Železne Kaple in njemu podobnih, za katere pač v občinskem odboru slovenščina ni dopustna, kajti drugače bi Juvan ne bil sikal „Amtssprache ist deutsch“, ko sem zahteval prisego v slovenščini! In ko sem kritiziral prepozno dostavo vabil na občinsko sejo, je

sledil tisti znani odgovor „Auf die Frage brauche ich nicht zu antworten, da sie in slovenisch gestellt wurde!“ Kje je razlika od tistega reka „Kärntner sprach deutsch – die Sprache ist Ausdruck deiner Gesinnung“?

Od kot ta nenadna sprememba župana, saj so na prvi seji občinskega sveta lahko prisegli slovensko, saj je bil župan sicer proti predlogu KPA po enakopravnosti slovenščine v občinski hiši, obljubljal pa je, da bo lahko vsak govoril v katerem jeziku že hoče. Kako se glasi naša narodna? „Čej so tiste stezice?“ – mi bomo morali pač peti: „Čej so tiste obljube, ki jih daje župan, minulo je leto, spomini ostali so nanj.“

Morda je vzrok njegove spremembe upokojitve, saj je bil delojemalec v tovarni Obir in se zaradi tega ni upal s pravim obrazom na dan? Žalostno! In to še bolj, ker je gospod Juvan po rodu Slovenec.

Da pa zdaj še Miha užiga po nas mi je nerazumljivo. Pa še v taki stvari. Smo mogoče odborniki KPA in EL (samo ker smo glasovali za predlog FP po izgradnji osvetljave) že vpreženi v tisti protislovenski voz FP, KHD, ali pa kar na kratko koroškega tristrankarskega pakta, katerega sadove mi vsi (in upam, da tudi ti Miha) poznamo. Kar pa zadeva osvetljavo ceste, bi moral pa sam najbolje vedeti – saj prihajaš iz tiste doline –, da se je tam že nekaj ljudi neprosto voljno kopalo v mrzlem lepepskem potoku. Izgovor, da za osvetljavo ni denarja, bi se dal pač tudi enostavno rešiti: občinski zastopniki dobijo manj, zato pa lepenska cesta osvetljava.

Miha, tebi pa še en nasvet: Bodi kar z nami, kajti župan ne boš nikoli, še tisti drugi vice je splaval po vodi. Kaj imaš torej še zgubiti? Pridruži se pa tvoji ugotovitvi, da sta zdrava medsebojna kritičnost navznoter ter vsklajen in strnjen nastop nazven močna garanta za naš nadaljnji obstoj. Dajmo se pribiti do tega.

Jurči Pasterk
občinski odbornik, izvoljen na listi KPA

MENJAVA DENARJA

Stanje v sredo 30. aprila 1986.

Za 100 dinarjev dobite	3.75 šil.
Za 100 dinarjev plačate	4.75 šil.
Za 100 lir dobite	1.00 šil.
Za 100 lir plačate	1.06 šil.
Za 100 mark dobite	694.00 šil.
Za 100 mark plačate	710.30 šil.

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošiljate na naslednji naslov:

Ime in priimek _____

naslov _____

pošta _____

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum) _____ (podpis) _____

Nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov

Ena izmed 10 velikih nagrad je športna oprema (na izbirko je zimska ali poletna) iz „ŠPORTNE TRGOVINE – TOPSPORT“, Pliberk